

RESTAURÁTORI DOKUMENTÁCIÓ A CEGLÉDI KOSSUTH MÚZEUM RÉSZÉRE

2025

KÉSZÍTETTE: VÁGÁNY JUDIT OKL. PAPÍR-, BŐRRESTAURÁTOR MŰVÉSZ, OKL. SZÁM: 118/2019

BEVEZETÉS

A ceglédi Kossuth Múzeum a Kossuth-kultusz egyik legfontosabb hazai őrzője, amely gyűjteményével 2014 óta az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékén is szerepel. Az intézmény 1917-es alapítása óta folyamatosan gyarapítja anyagát, amely mára Magyarország leggazdagabb Kossuth-gyűjteményévé vált. A fotókon, ábrázolásokon, könyveken és személyes tárgyakon túl kiemelkedő jelentőségűek Kossuth Lajos kéziratai, köztük az emigráció éveiből származó levelek, valamint Kossuth Ferenc díszpolgári oklevelei, amelyek a múzeum viharos történetét is megidéznek. A gyűjtemény szerves részét alkotják továbbá a muzeális értékű könyvek, mint például Werbőczy István 17. századi „Hármaskönyvének” ceglédi példánya.

A Kossuth Múzeum felkérésére jelen dokumentáció 18 műtárgy konzerválásához és restaurálásához készült, amelyek állapotmegóvása, a további kutathatóság és bemutatathatóság alapfeltétele.

RESTAURÁLÁSI ÉS KONZERVÁLÁSI TERV

A restaurálás célja a műtárgyak fizikai állapotának és esztétikai megjelenésének javítása volt, amiket a sérülések megerősítésével és a hiányok pótlásával érhetünk el.

A Werbőczy István hármaskönyvén penészre utaló jelek voltak láthatók, így javasolt volt a tárgy fertőtlenítése 70%-os izopropil-alkohol és víz keverékével. Valamint illóolajos kamrába helyezve elkülönítve tárolni a restaurálás idejéig.

A lazán kötött szennyeződések finoman latex szivaccsal lehet eltávolítani. Az erősen kötődő szennyeződések eltávolításához használható wishab szivacs és különféle keménységű klórmentes radírok vagy azok morzsái.

A tárgyak egy részén szemmel látható volt a papír sárgulása, amit a fotooxidációs folyamat idézett elő. A tárgyakban detektált savforrások mennyiségét nedves kezeléssel és savtalanítással lehet csökkenteni. A lúggal kezelt papírtárgyakban, mérsékelni lehet a lebomláskor keletkezett savakat. A lúgot vizes közegben kalcium-hidroxid formájában juttatjuk be a papírba. Ezért fontos a kezelés előtt levédeni a vízre érzékeny részeket. Erre a legalkalmasabb anyag a benzinben oldott ciklododekán. Előnye, hogy hidrofóbbá teszi a lekent felületet, és a száradás során maradéktalanul elszublimál a papírból, így nem kell külön kioldani.

A hiányok pótlásához használható natúr cellulózzrost, amelynek előnye, hogy direkt színezékekkel megszínezve egységes megjelenést ad. A rostokat felvihetjük nedvesközegben szívóasztalon, vagy használhatunk szívóasztalon előre megöntött papírlapokat, amiket szárazon illesztünk a hiányos részhez. Az előnye ennek az eljárásnak, hogy nem csak a hiányokat, hanem a szakadásokat is megerősíthetjük egy lépésben. A restaurátor etikát szemelőt tartva műtárgybarát és reverzibilis ragasztóanyagok használata javasolt, ez esetben metil-cellulóz.

A Werbőczy István hármaskönyve szerkezetileg jó állapotban maradt fent a fűzése ép, így nem volt indokolt a tárgy megbontása. A minimális beavatkozás elvét szem előtt tartva a legszükségesebb beavatkozás tanácsolt elvégezni, mint például a bőrborításon kialakult szakadások és hiányok megerősítése és pótlása, ezáltal elkerülhetők a további szakadások kialakulása, valamint egységesebb megjelenést kölcsönöz a tárgynak.

A papírokon és pergamenen kialakult deformációk és feszültségek mérsékléséhez nedvességet kell juttatni a tárgyakba, majd utána lenehezítve megszárítani. A párasítást végezhetjük párakamrában, amiben telített sóoldattal alakítjuk ki a 70% körüli páratartalmat.

Az esztétikai megjelenés javításához, az előoldalra felhelyezett jelzeteket eltávolíthatjuk és a leltáriszámot ceruzával a hátoldalra írhatjuk. Minden esetben a beavatkozás előtt egyeztetve a tulajdonossal. A ragasztóanyagtól függ a leválasztás kivitelezése, az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy kisebb nedvesítés hatására ezek a címkék leválaszthatóak.

RESTAURÁLÁS ÉS KONZERVÁLÁS

A tárgyakat anyaguk és állapotuk szerint 3 részre lehetett osztani. A levelek esetében a papír sárgulása volt jellemző és a szélek felől induló kisebb-nagyobb szakadások, valamint egyes tinták esetében megfigyelhető volt a kezdődő tintamarás. Emellett számolni kellett hajtásnyomokkal és kisebb gyűrődésekkel, hiányokkal.

Az oklevelek esetében nagyfokú szennyeződés volt jelen a tárgyak felületén, amelyek korábbi vandalizmusnak voltak köszönhetőek. Az oklevelek díszkötései hiányoztak, gyűrődések, szakadások is megjelentek a tárgyakon, valamint nedvesség okozta károsodások.

A fával és bőrrel kombinált könyv esetében számottevő mechanikai sérülés volt jelen, ami származott a használatból, valamint biológiai kártevők okozta fertőzéstől. A külső bőrborítás megkopott, szakadások, hiányok alakultak ki. A fatáblán is keletkeztek hiányok, amiket farontó bogarak okoztak. A belső oldalakon penész jelei voltak láthatók és vízfoltok. Az előzők elől és hátul nagymértékben károsodott.

A tárgyak készítésestechnikai jegyei és állapotuk szemrevételezését követően felállítottam a konzerválás menetét és illóolajos kamrában megkezdtem a könyv fertőtlenítését. A fertőtlenítő közel kialakításához teafaolajat használtam úgy, hogy papírvattára cseppentettem 4-5 cseppet, és úgy helyeztem el, hogy ne érintkezzel közvetlenül a műtárggyal. A kezelés időtartama függ a tárgy vastagságától, átjárhatóságától, ezért a restaurálás idejéig a kamrában tartottam.

A papír felületek száraz tisztítását latex és szivacsos szivaccsal történő áttöréssel kezdtem meg. Az erősebben kötődő felületi szennyeződéseket klórmentes radírmorzsa körkörös irányú mozgásával végeztem. A felületen visszamaradó radírmorzsaát maradéktalanul eltávolítottam. A pergamen és bőr felületek esetében a latex szivacsos áttörés megfelelőnek bizonyult, számos szennyeződést lehetett eltávolítani a tárgyak felszínéről.

A nedves kezelést azokon a jó megtartású papírtárgyakon végeztem el, amelyek felületén nem volt jelen nagymennyiségű vízben oldódó író- vagy festőanyag. Így a díszoklevelek a rajtuk található akvarellfestékekkel és aranyozott díszítéssel nem kerültek savtalanításra. Ezek a papírok zárt felülettel rendelkeztek, ezért a száraz tisztítást követően jelen lévő erősen kötődő szennyeződéseket kismértékű nedvességet tartalmazó szivacsos áttöréssel lehetett mérsékelni, elkerülve a vízre érzékeny részeket. A levelek savtalanítása több lépésben történt bemelegítés mosással. Néhány tárgyon megfigyelhető volt dátumok utólagos ráírása kék ceruzával, amik vízre érzékenyek voltak. a múzeum kérésére ezek megőrzésre kerültek, ezért a nedves kezelés előtt benzinben oldott ciklododekánnal védtem le a kérdéses felületeket. A mosás váltakozva történt először ioncseréltvízbe bemelegítettem a savtalanítani kívánt dokumentumokat, majd

áthelyeztem őket a kalciumhidroxiddal kialakított lúgos fürdőbe. A mozgatás és mosás során segédanyagra, nem szövött poliészterlapra helyeztem a leveleket. A mosási idő 15 percet vett igénybe, és addig folytattam a tisztítófürdők cseréjét amíg a tárgyakból sárga színű lebomlási termék oldódott ki. A száradás szabad levegőn történt, hogy a papírba kialakulhassanak a vízdoldhatatlan kalciumkarbonátok. A sárgás lebomlási termékek kioldása után a tárgyak esetében világosabb megjelenést lehetett elérni.

A száradást követően megkezdtem a szakadások ragasztását, ahol lehetett hátoldalról, hogy a szóvégből a lehető legkevesebb rész legyen kitakarva. Fátyolpapírt használtam alátámasztó anyagként, hogy a vékony papírokat ne gyűrje meg a ragasztás. Metilcellulózt választottam ragasztóanyagként, mert reverzibilis és jó öregedési mutatókkal bír.

A papír kiegészítések elkészítéséhez direkt színezékekkel előre megszínezett cellulózrostokból lapokat öntöttem szívóasztalon, majd száradást követően méretre szabtam és beragasztottam a pótlásokat a hiányzó részekhez. a ragasztóanya ez esetben is metilcellulóz volt. A pergamen oklevél hiányzó részét pergamenből pótoltam. a kiegészítésnek szánt anyagot tovább vékonyítottam, hogy jobban illeszkedjen az eredeti részekhez. A pár milliméterrel túllógó részek mentén beragasztottam a pótlást.

A papírokból és pergamenekből kialakult deformációk csökkentéséhez a tárgyakat közvetetten párasítottam, majd száraz szívópapírok között lenehezítve hagytam megszáradni. A pergamenek esetében feszítőkeretre helyeztem a tárgyakat és úgy szárítottam.

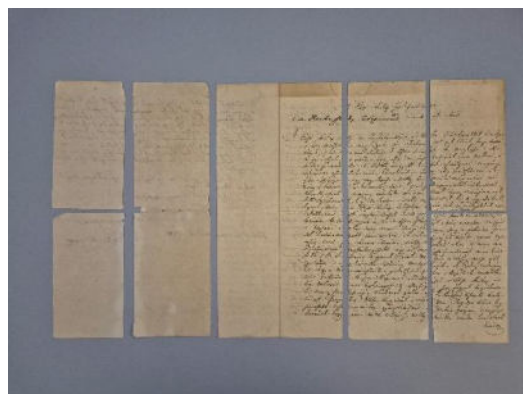
Egyes részekben az esztétikai megjelenés javítása érdekében akvarell technikával retusáltam a pótlásokat, hogy jobban beilleszkedjenek.

A Werbőczy István hármaskönyv illóolajos fertőtlenítését követően megkezdtem a tárgy száraz tisztítását, a résekből és mélyedésekből ecsettel távolítottam el a szennyeződések, a papír felületét latexszivaccsal töröltem át. A könyvtábla hiányos sarkainak pótlásával nem csak esztétikai megjelenés javítása volt a cél, hanem a statikai stabilitás visszaállítása is. A pótláshoz natúr cellulózrostot használtam, mert reverzibilis és a rovarok által okozott kisméretű hiányokat, furatokat, nem lehetett fával pótolni. A gyűrődött és szakadt oldalakat kisimítottam és fátyolpapírral megerősítettem a szakadások mentén. Az előzők papírok nagymértékű károsodáson mentek át, a penésztől a papír meggyengült, elvékonyodott és hiányok is kialakultak, amelyeket színben hasonló előre megszínezett és megöntött papírokból egészítettem ki. A felső részen található oromszegű egyik oldalon elszakadt, a hozzá tartozó vászon csík erősen hiányos volt. Pótlásához és megerősítéséhez vászon kötésű szövettel támasztottam alá, és fércöltéssel rögzítettem a megmaradt részekhez. A pótlásokat

keményítővel ragasztottam be. Az élek mentén a bőrborítás merev volt, ezeket a részeket párásítottam, és újraformáztam. A hiányos bőrborítást kecskebőrrel pótoltam, mivel az eredeti borítás többhelyen megkopott, ezért nem barkaréteggel felfelé ragasztottam be a pótlásokat, mert a pótlás ép barkarétege nagyon elütő lett volna. A beilleszkedés érdekében a pótlások felületét akvarellfestékkel retusáltam.

1. ADATOK:

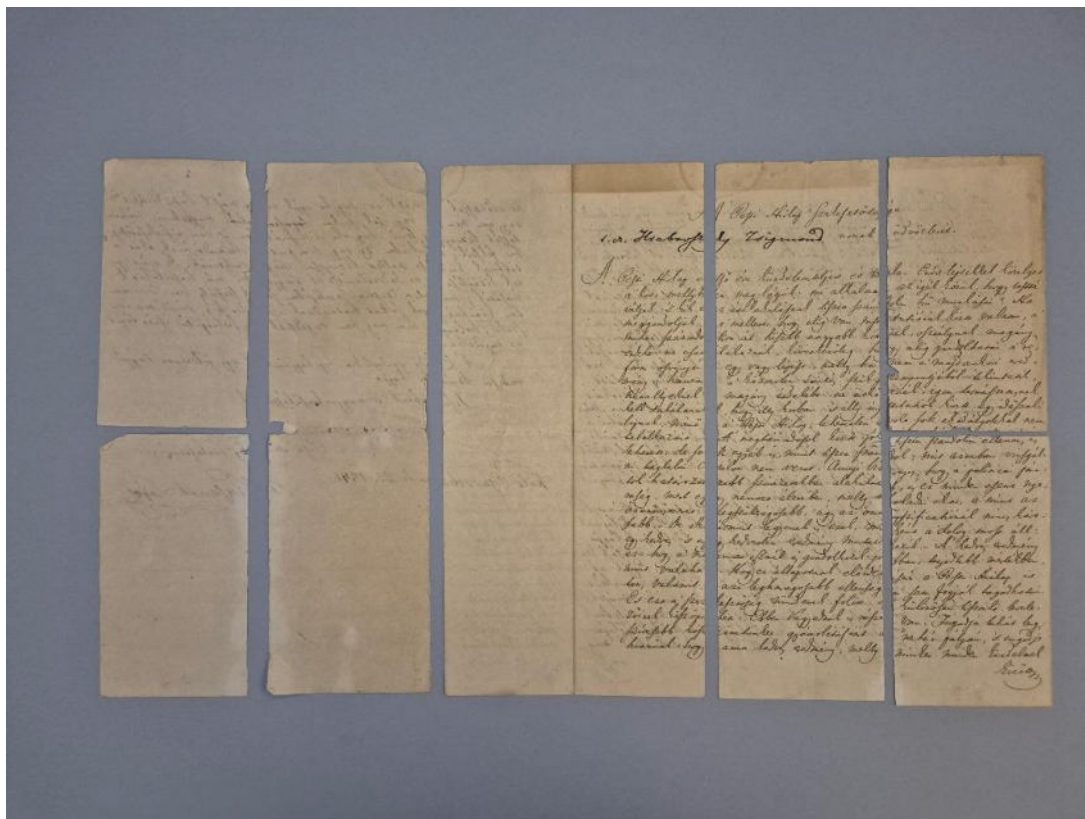
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.268.1.
KORA:	1841
DARABSZÁM:	1 db (3 töredék)
MÉRET:	45 x 27 cm
ANYAGA:	papír

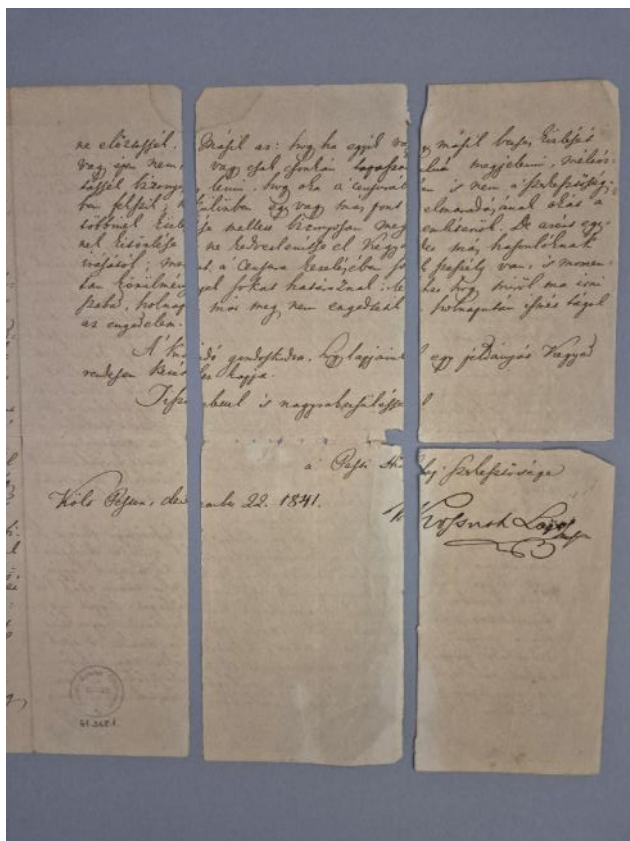

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

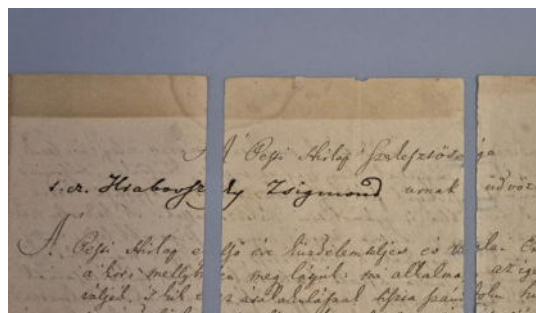
A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki. A papír felülete hullámos volt és a széleken hajtások voltak megfigyelhetők. Kisebb hiányok is megjelentek. A felső részen vízfoltok nyomai voltak láthatók. A tárgyfelülete sárgult, savasan oxidálódott. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

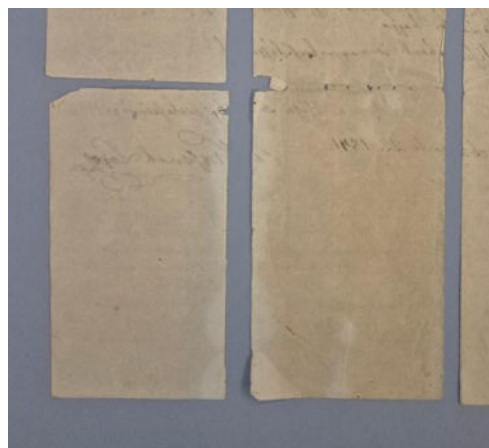

Részlet a hajtások mentén kialakult szakadásokól

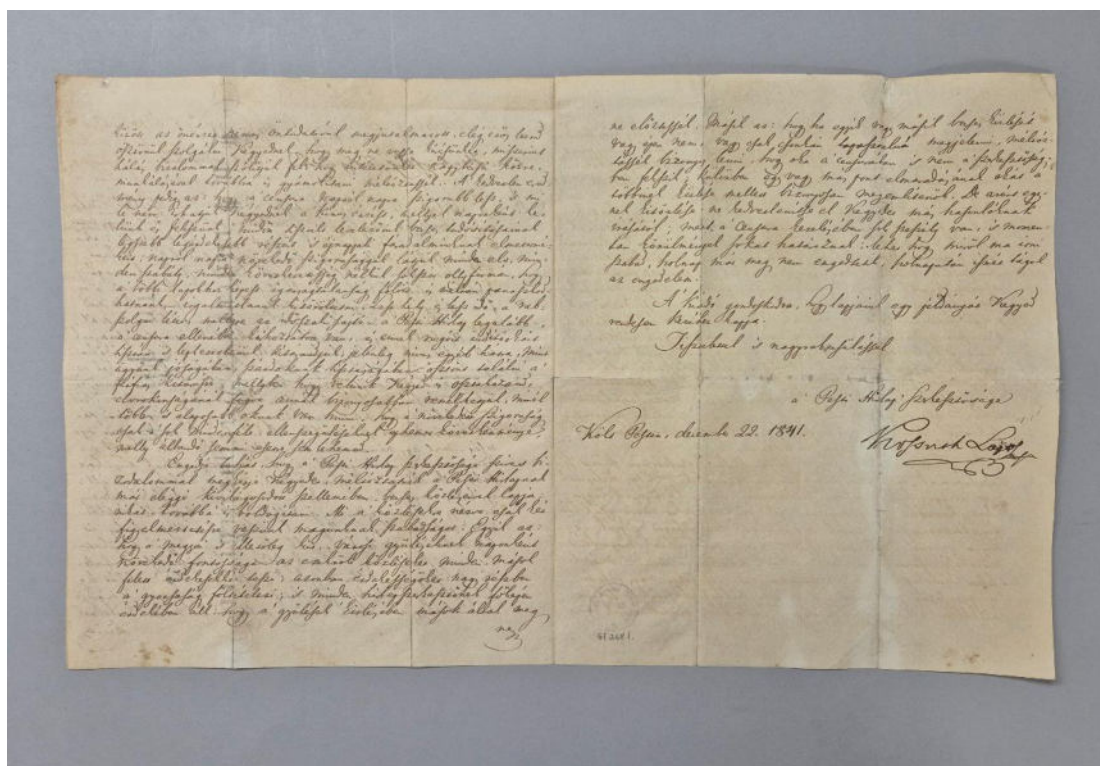

Részlet a vízfoltokról

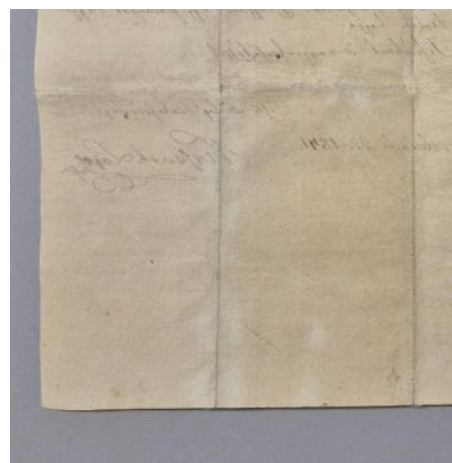
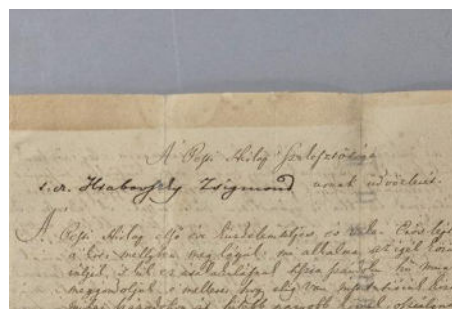
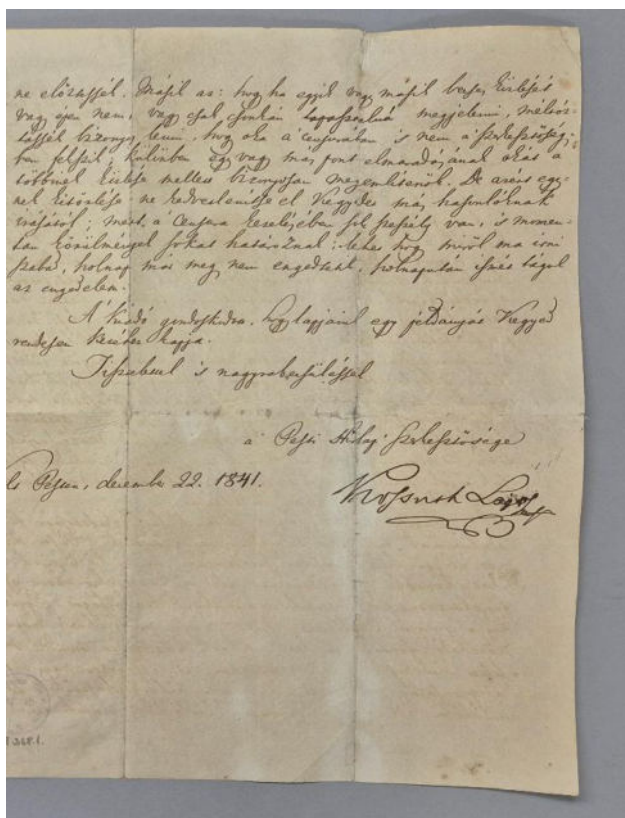
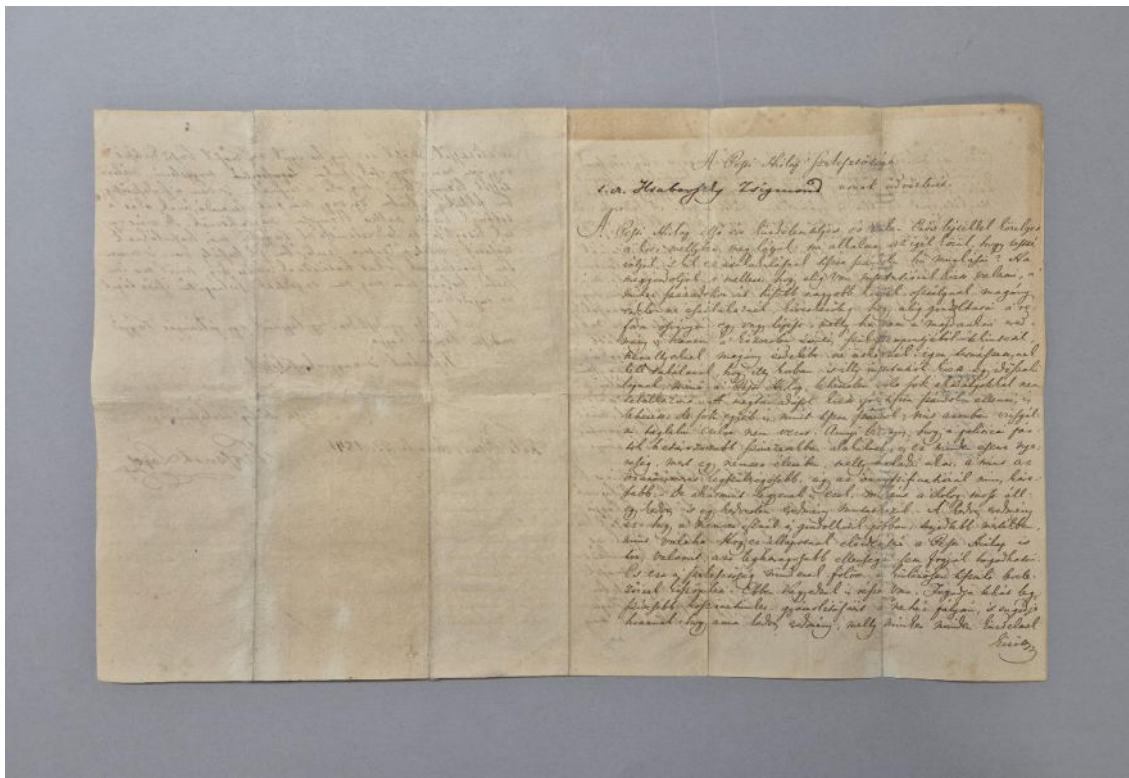

Részlet a gyűrődésekről és hiányról

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

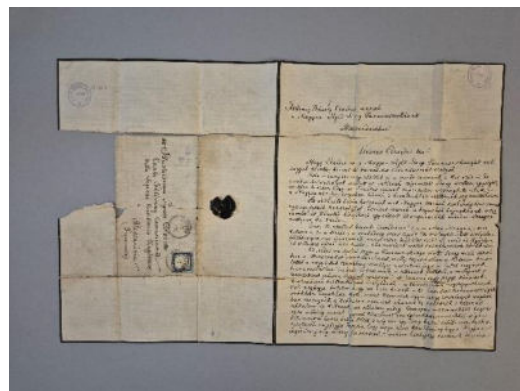

2. ADATOK:

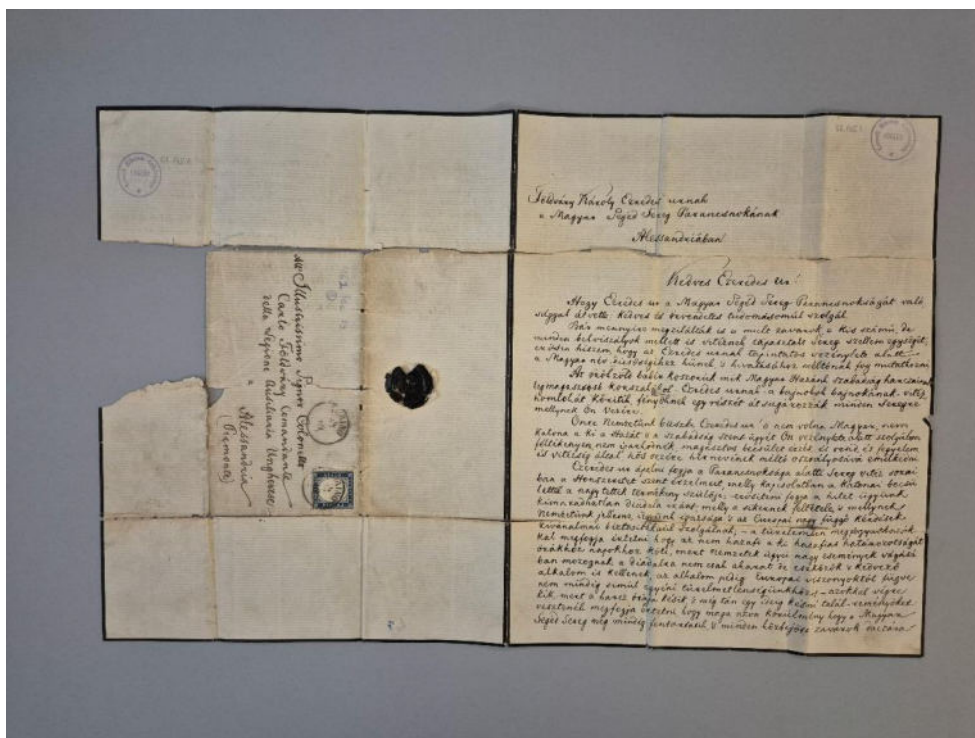
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.1
KORA:	1862
DARABSZÁM:	1 db (3 töredék)
MÉRET:	42 x 28 cm
ANYAGA:	papír, pecsétviasz

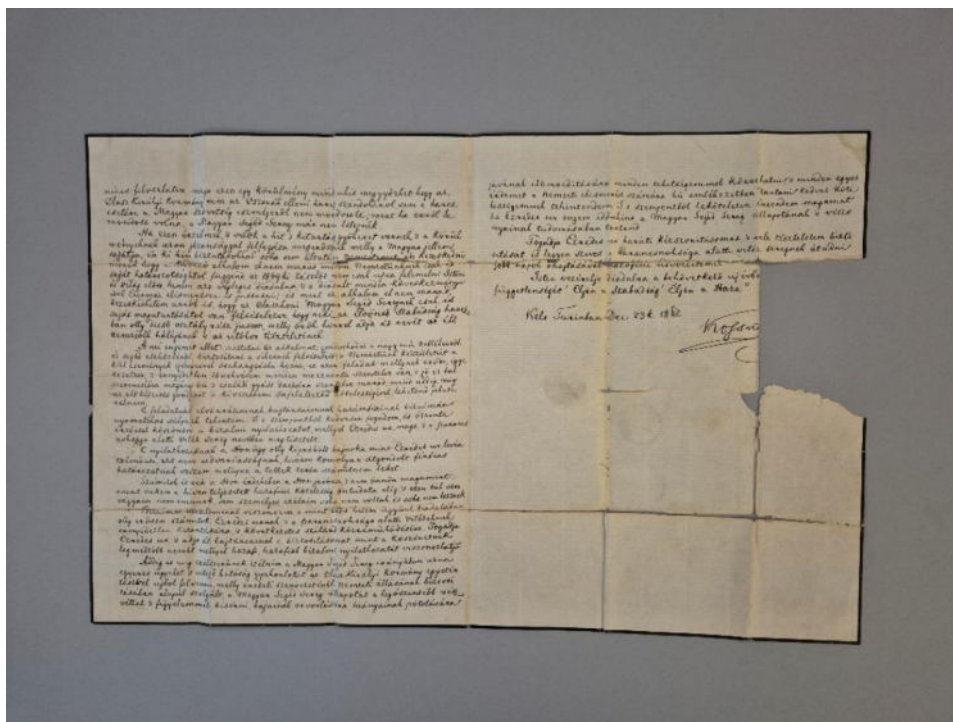

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

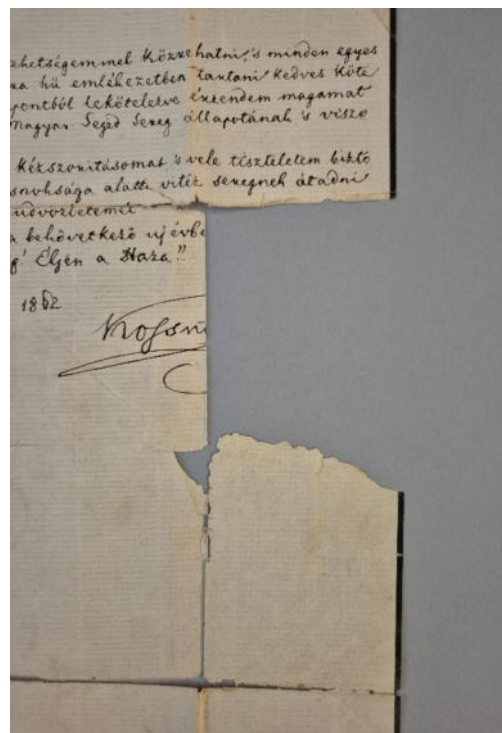
A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki. A papír felülete hullámos volt, kisebb hiányok is megjelentek. A tárgy bal oldalán egy nagyobb hiány keletkezett. A tárgyfelülete foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta. A borítékot lezáró pecséten repedések alakultak ki és hiányos volt.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

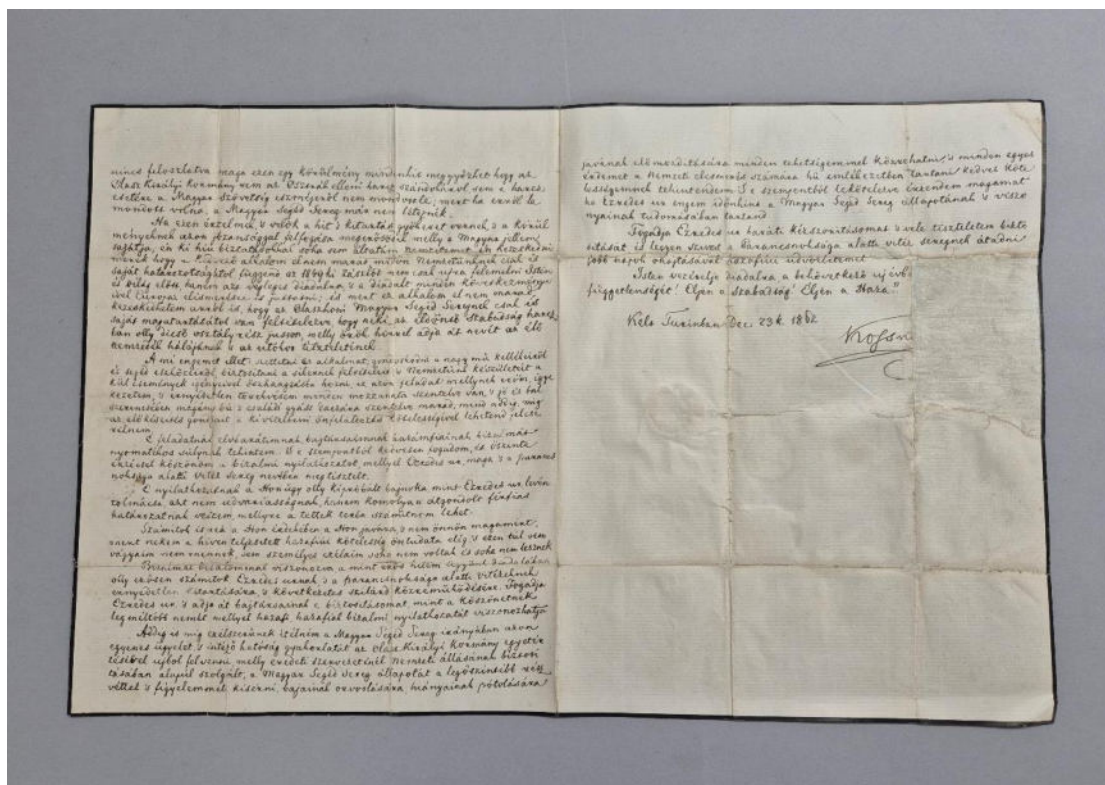
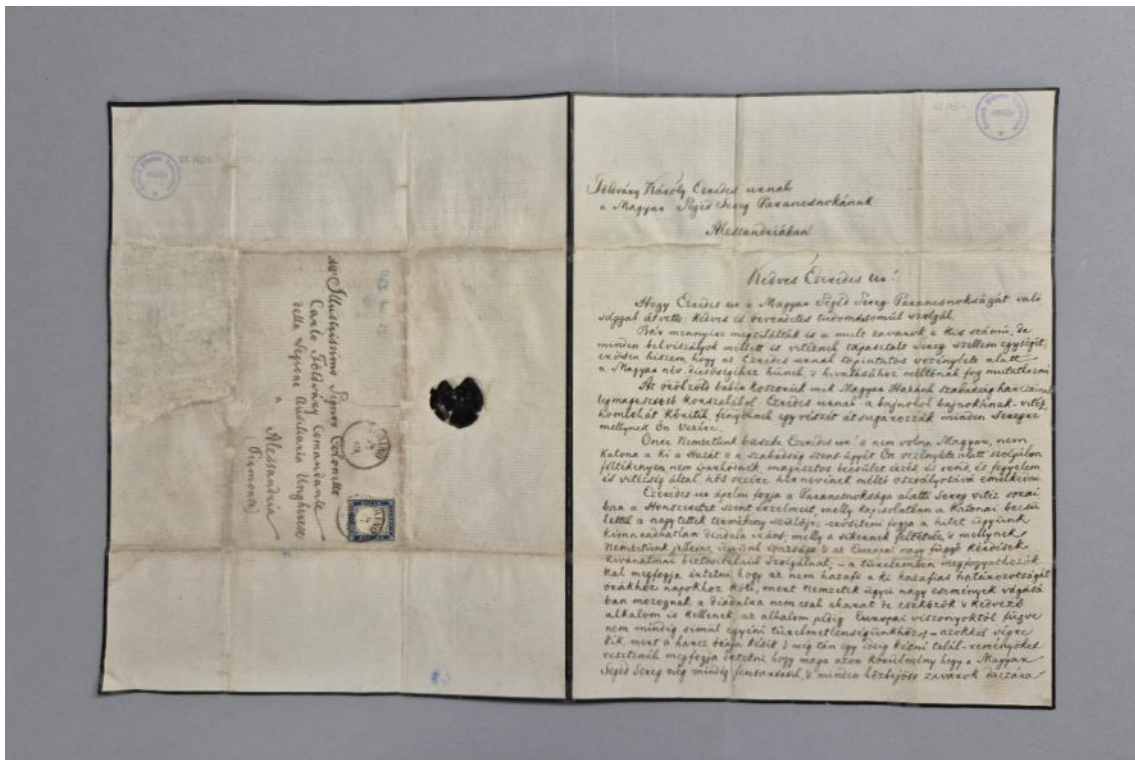
Részlet a töredezett, hiányos
viaszpecséről

Részlet a hiányos szakadozott dokumentumról

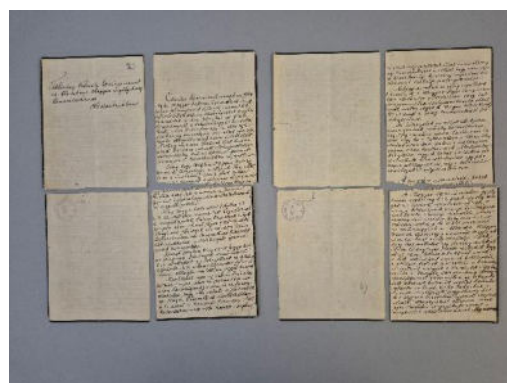

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

3. ADATOK:

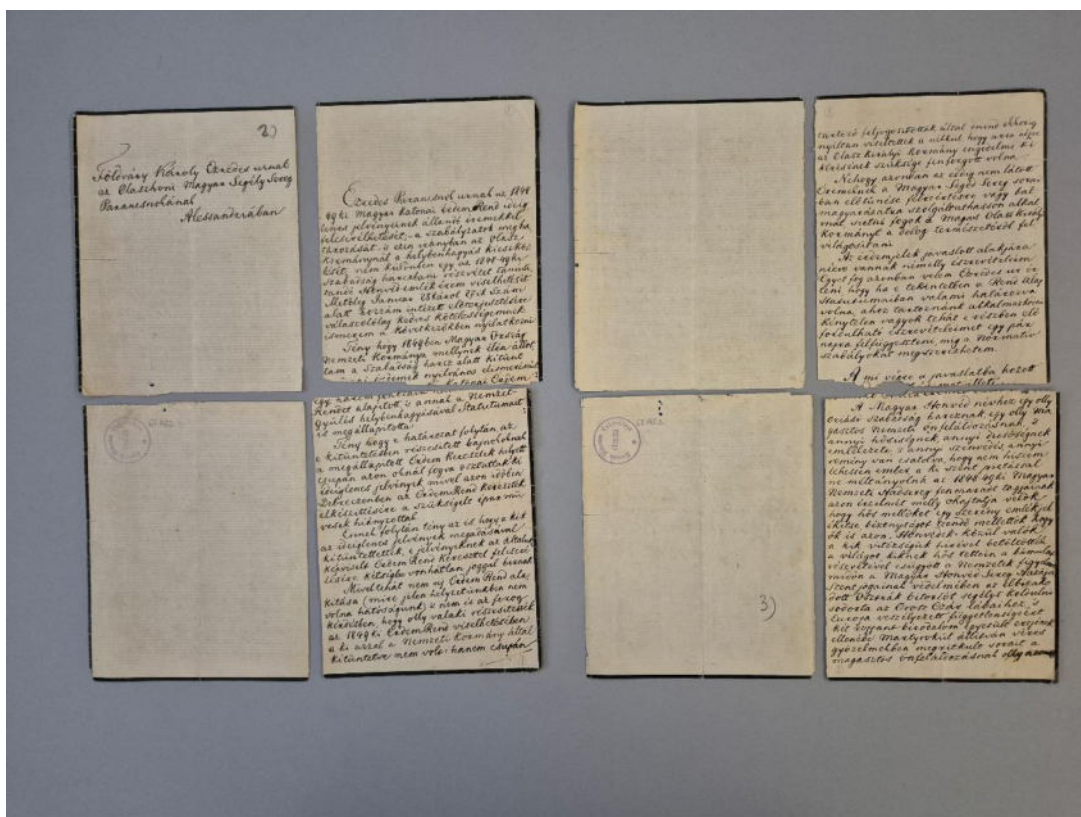
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.2
KORA:	1863
DARABSZÁM:	2 db (8 töredék)
MÉRET:	21 x 27,5 cm
ANYAGA:	papír

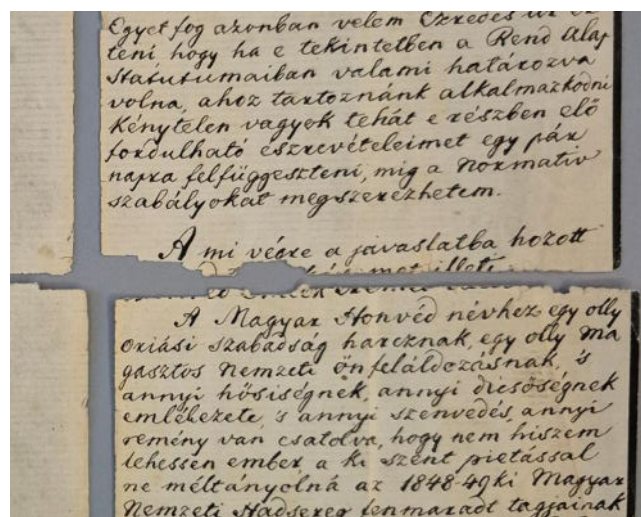
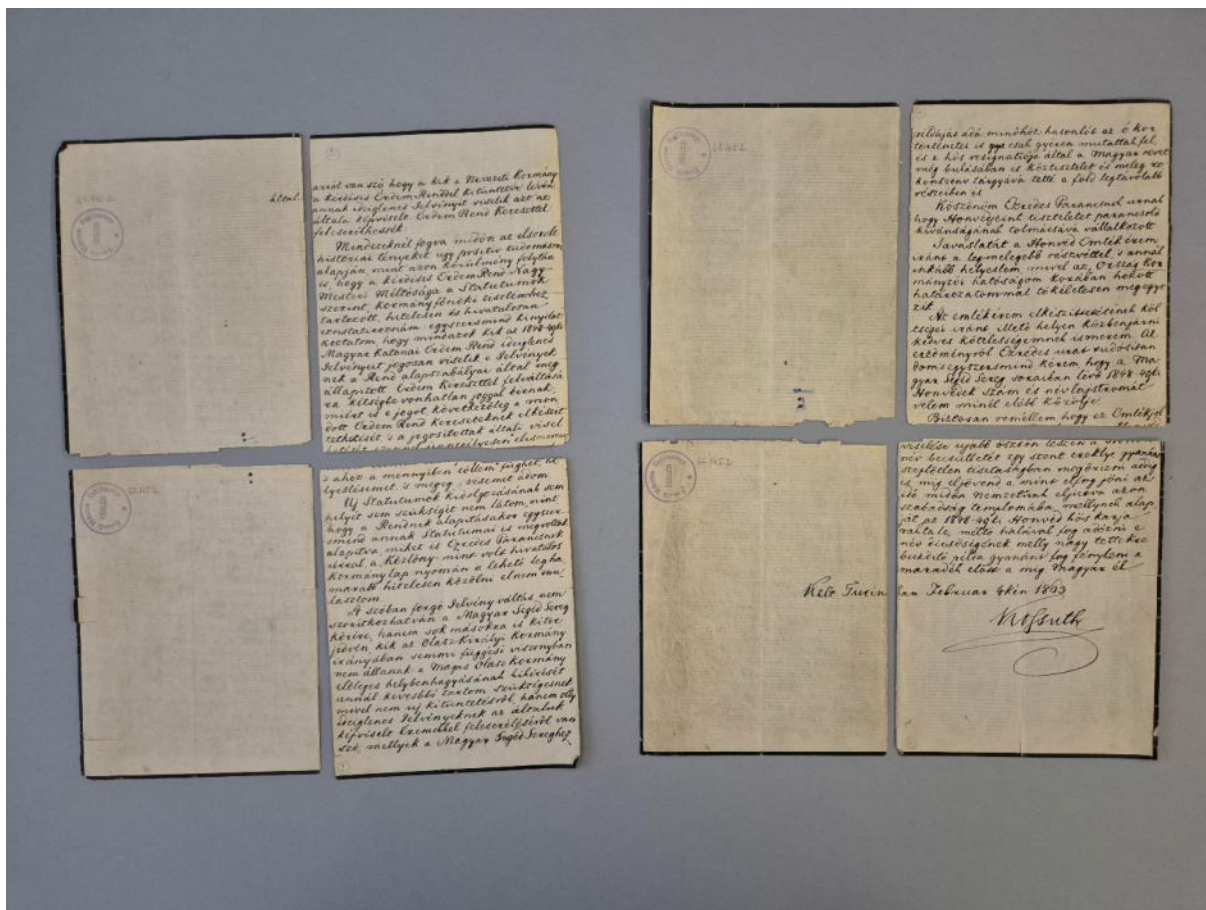
ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír elszakadt és a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt. A tárgyfelülete foltokban sárgult, a tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

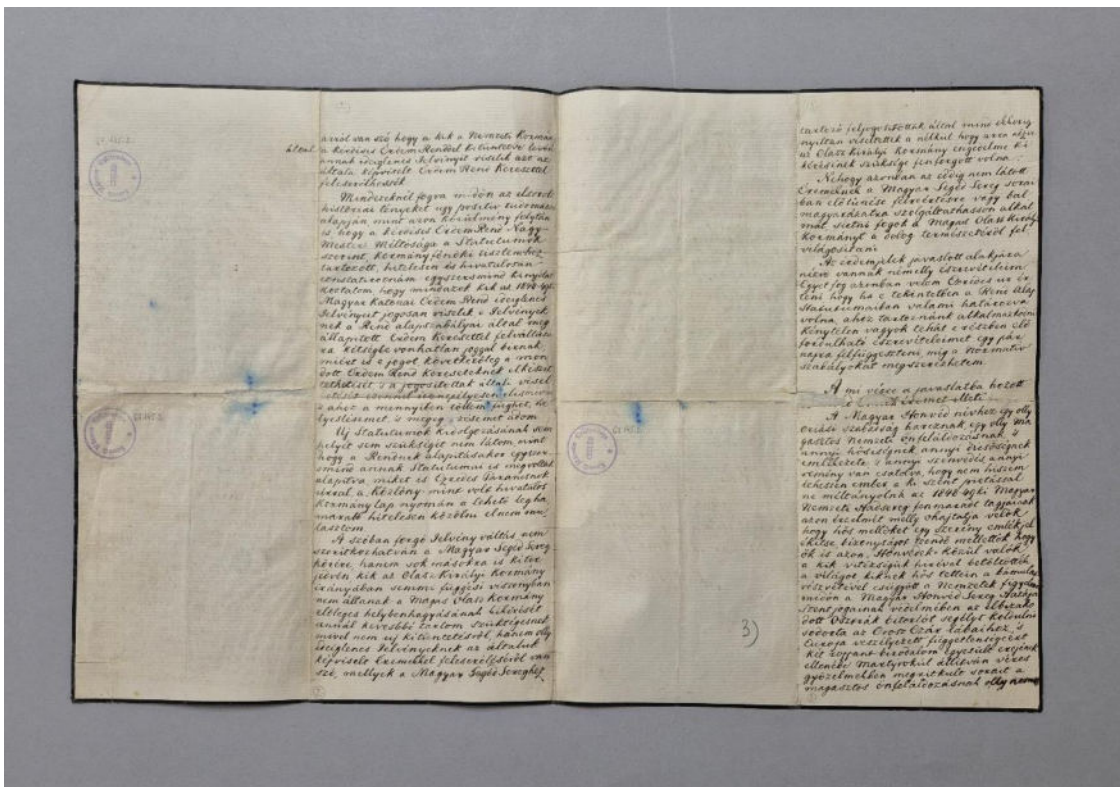
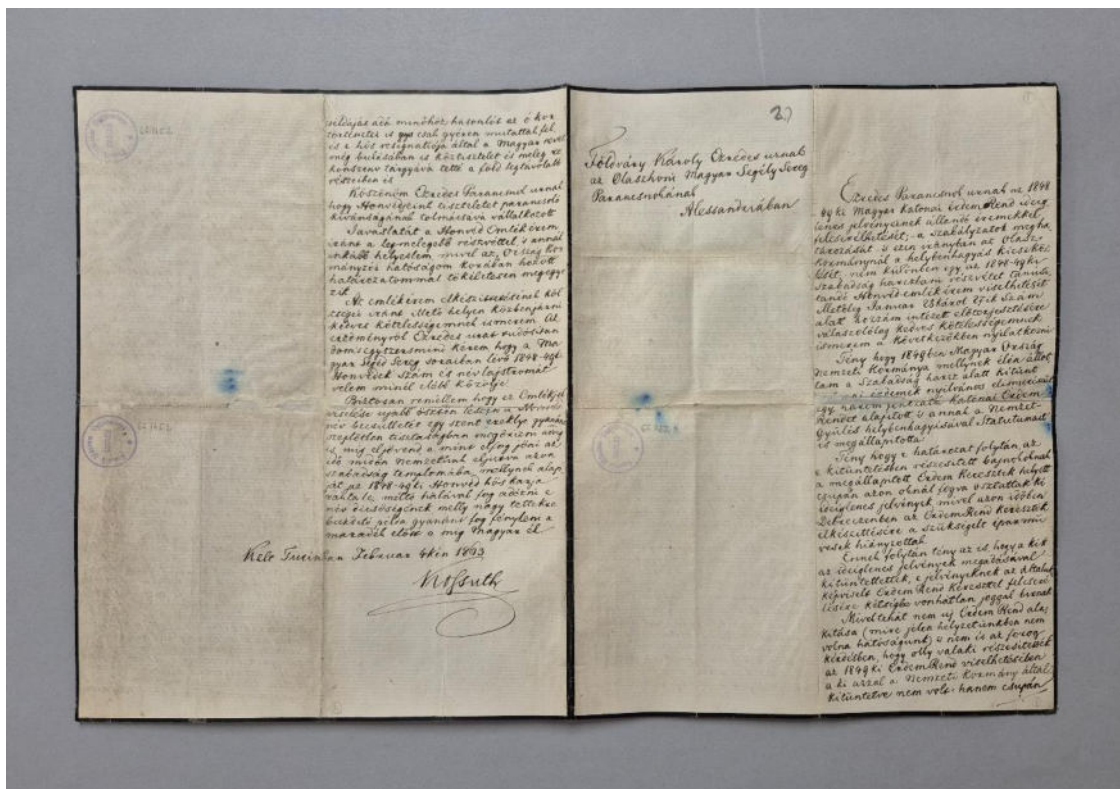

Részlet a hajtások mentén kialakul szakadásokról és hiányokról

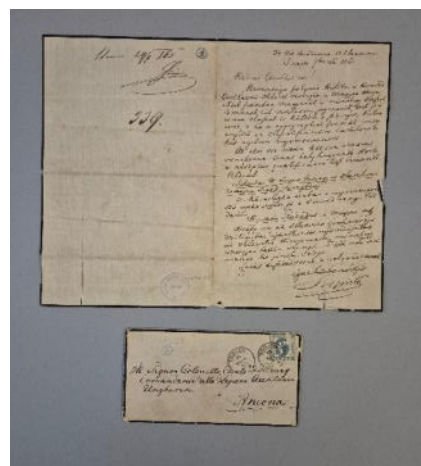
RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

4. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz és borítéka
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.3.1-2
KORA:	1863
DARABSZÁM:	2 db
MÉRET:	21 x 27,5 cm; 14,5 x 8 cm
ANYAGA:	papír, pecsétviasz

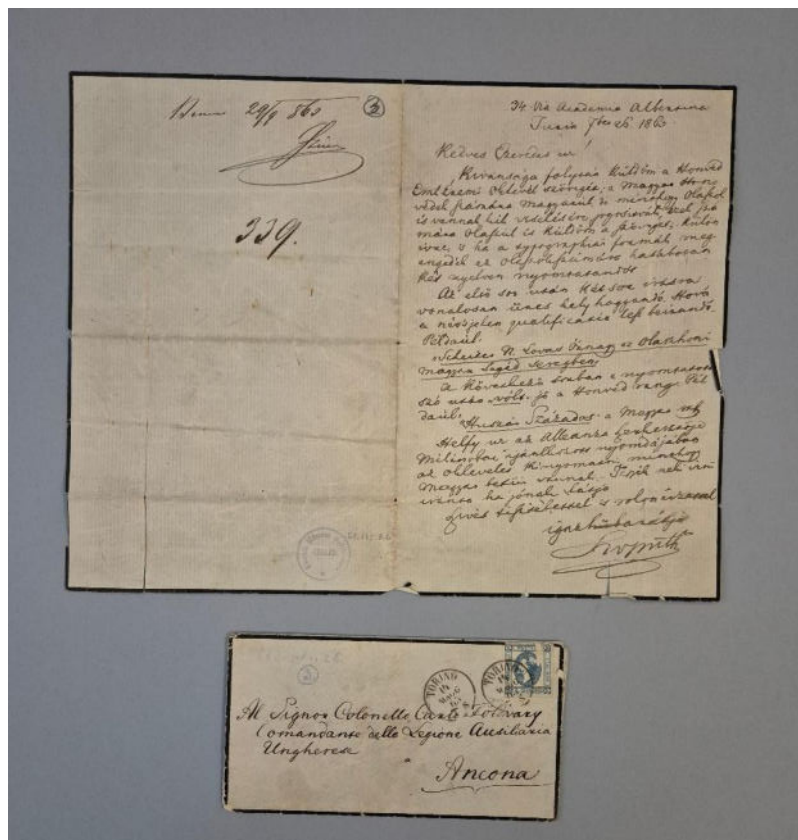

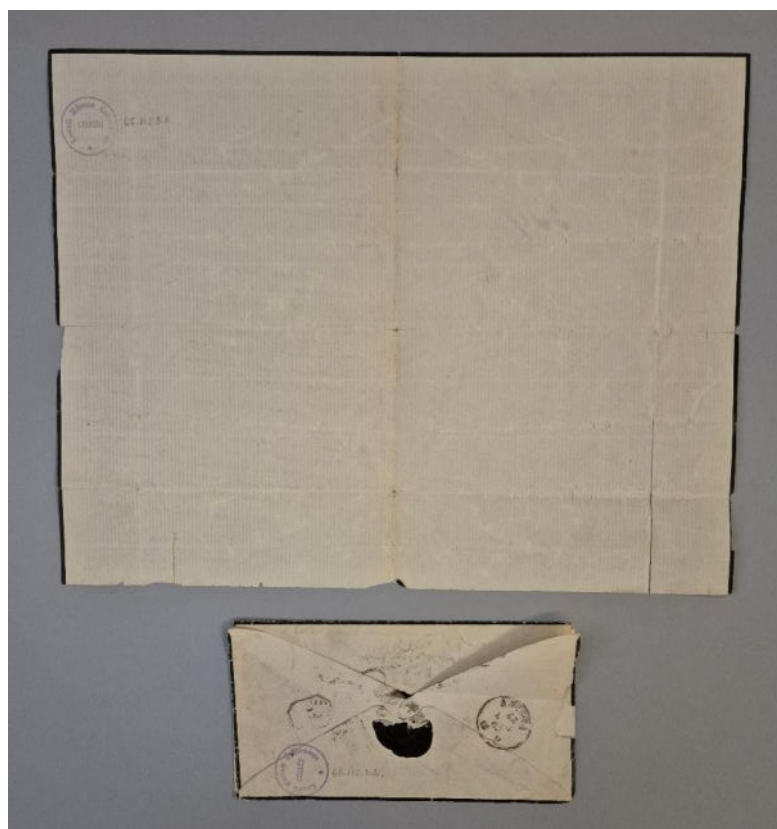
ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki. A szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt. és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

A borítékon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A széleken szakadások és hiányok alakultak ki. A zárópecsét hiányos, repedezett volt.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

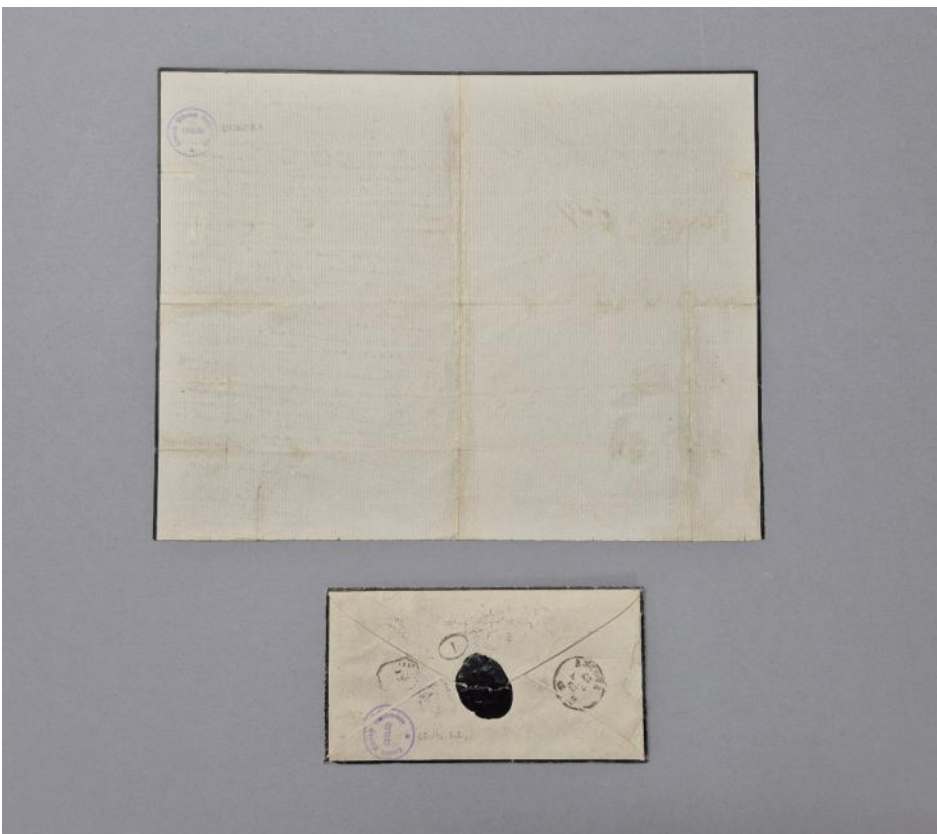
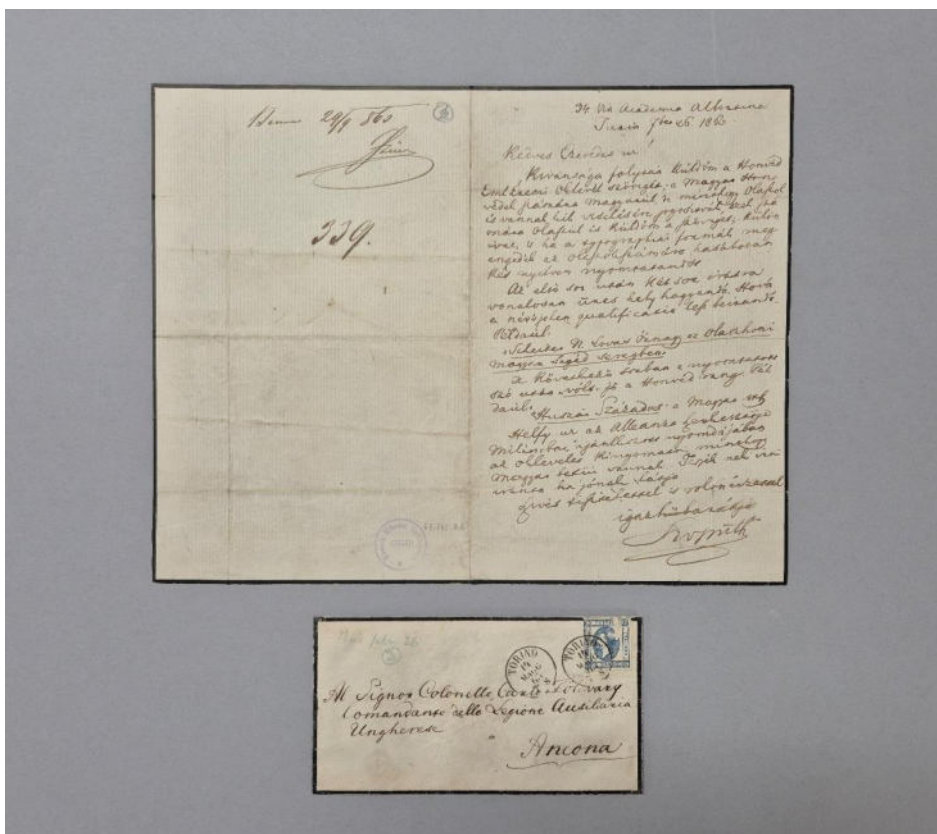

leftjólélsáman az
 nyomatatandó
 az ucsán két sor iktassa
 ünes hely haggandó. Kora
 qualificacio left beizandó.
 N. Lovas Örnagy az Oláhhozi
 ed szerzben.
 ehelyé sorban a nyomatatok
 ölt. jó a Honvéd rang. Pél
 a Szaradas a Magyar m
 a az Alkank ferkeszige
 ajánlhosos nyomdájában
 let kinyomtatni minchogy
 etün vnnal. Terik net ün
 a jónak látja
 képfélekkel is solonérezet
 ignakübarátság
 Szendrő

Részlet a szélek mentén kialakul szakadásokról

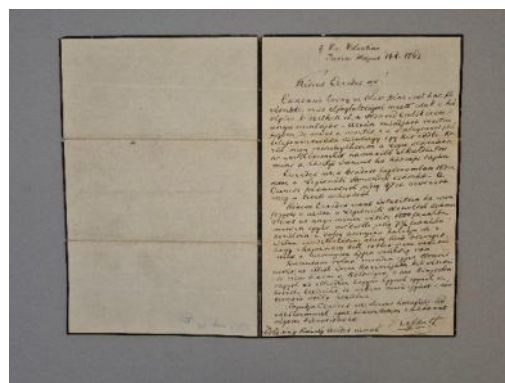

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

5. ADATOK:

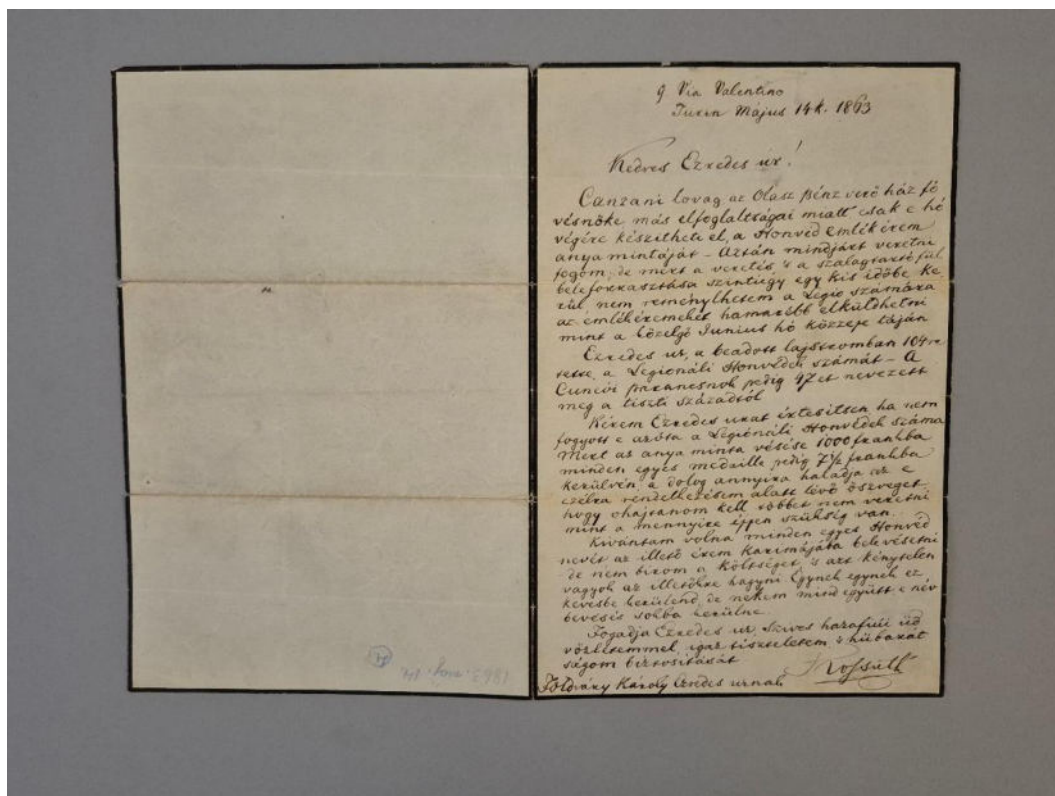
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.4
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	26,5 x 20,5 cm
ANYAGA:	papír

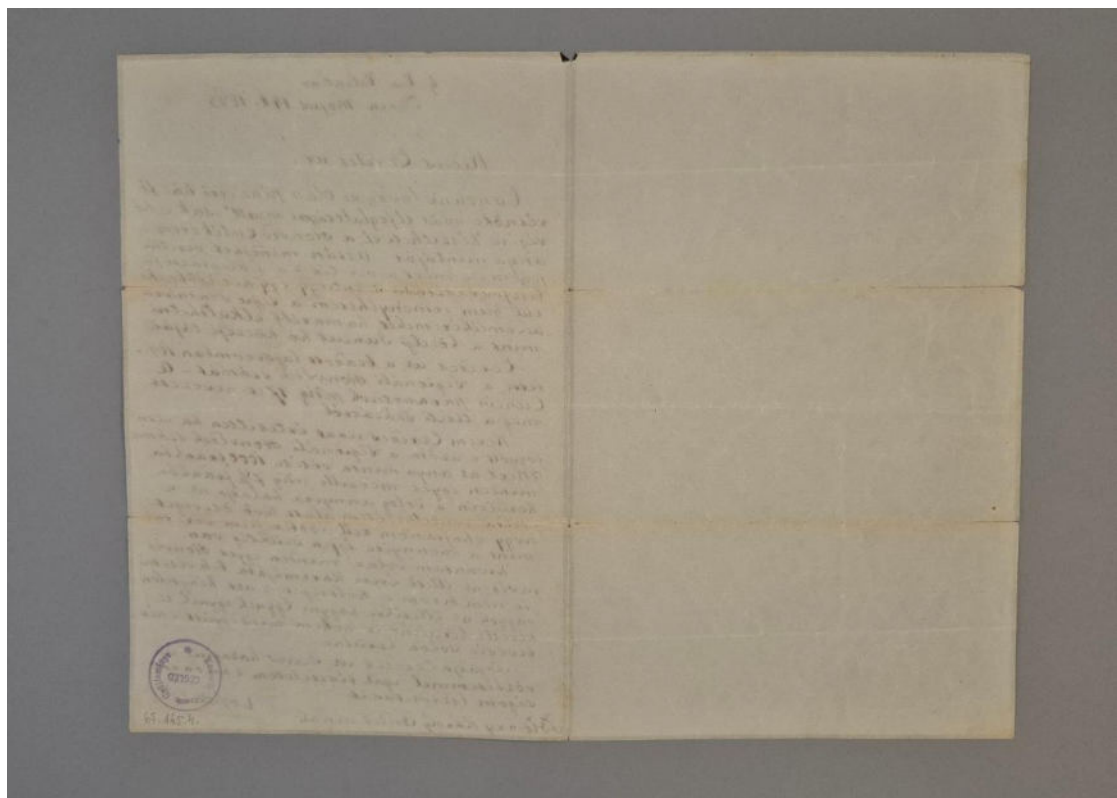

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

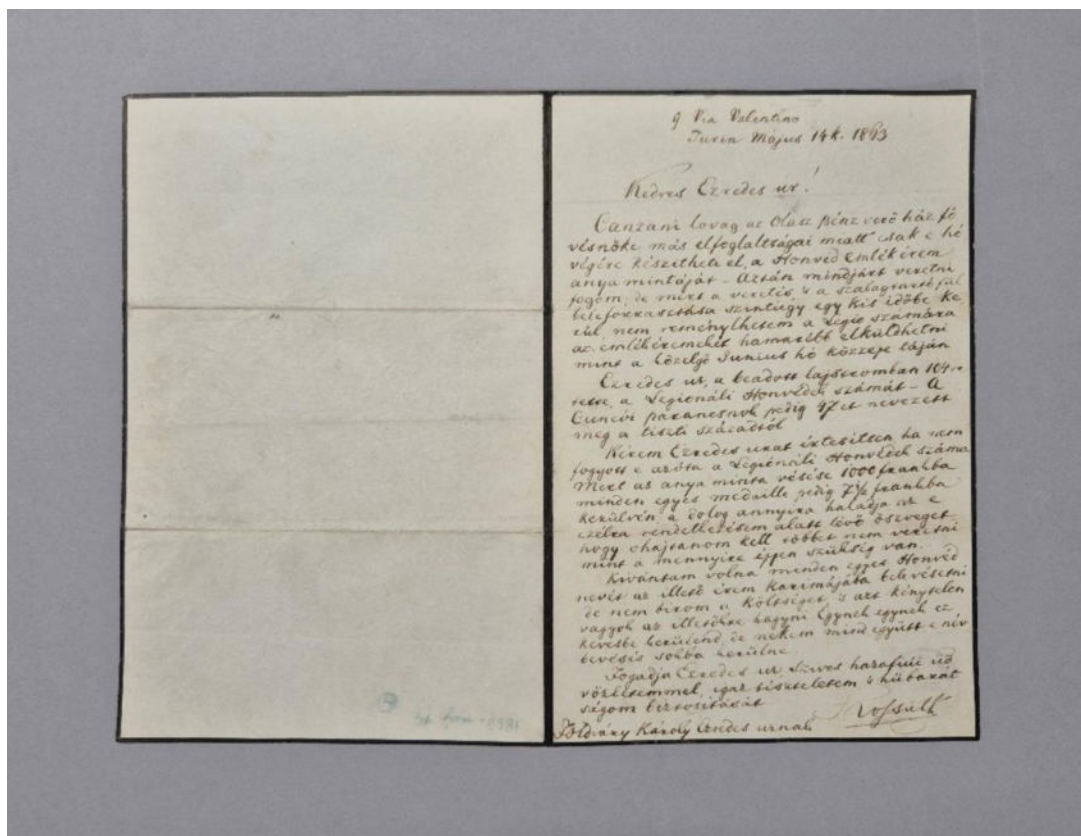
A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki, a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

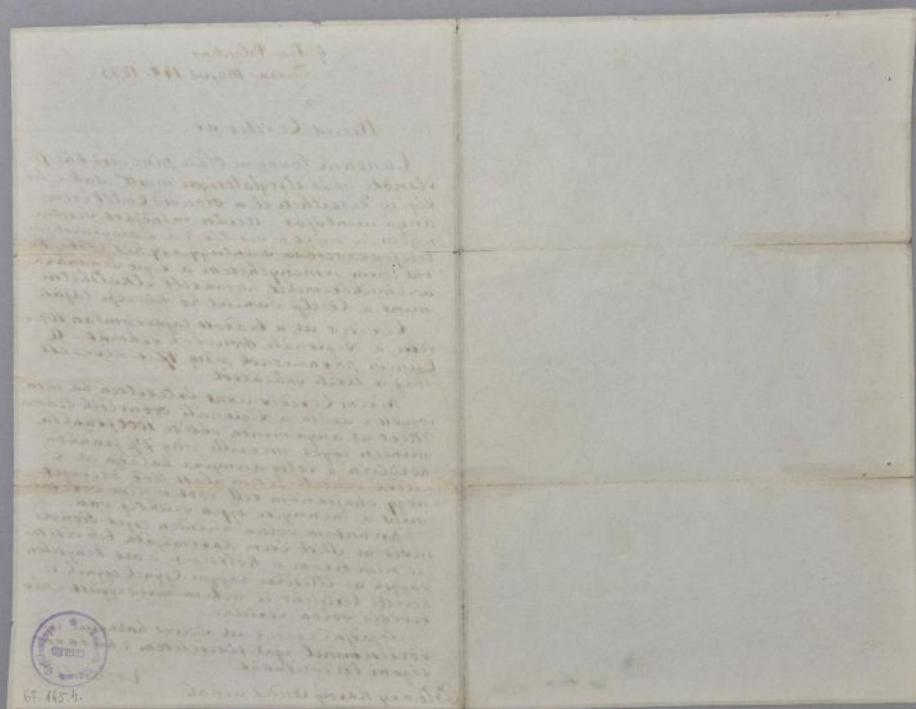
RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

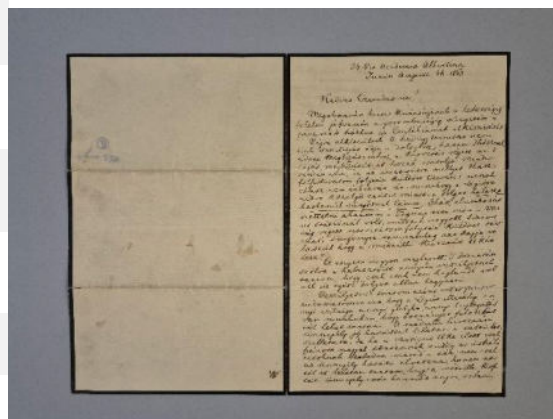

6. ADATOK:

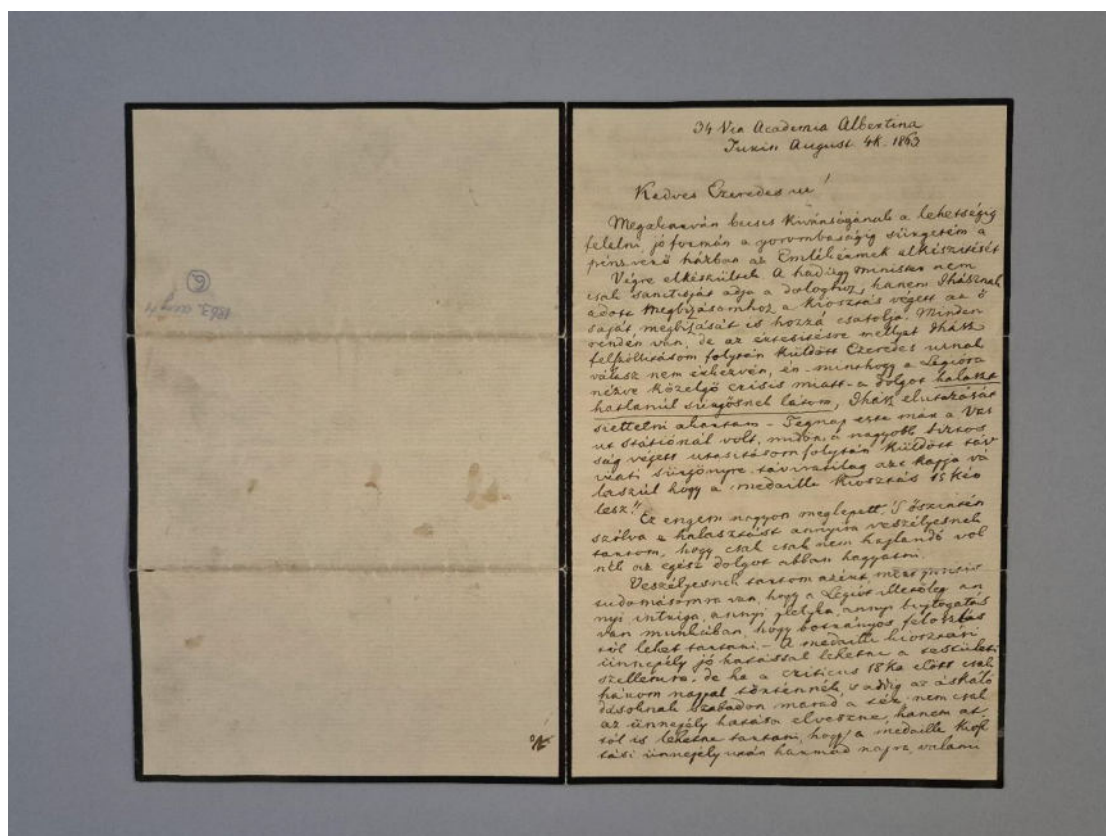
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.5
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	26,3 x 20,5 cm
ANYAGA:	papír

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtasok mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki, a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta. A bal oldalon elszórtan barna foltok voltak láthatók.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

[illegible]

[illegible]

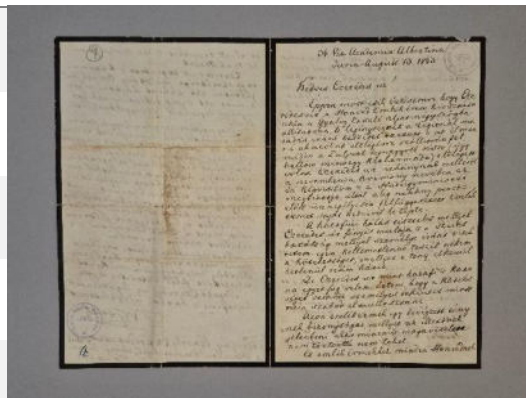
A Legiót illetőleg nekem a postánál alom-
lagyram holnap ismét nemelőt írték
és az Szeged Kézbesi Kézbesi és
szépségem és indítanak meg
hasznos

Baraiza
Tropen

7. ADATOK:

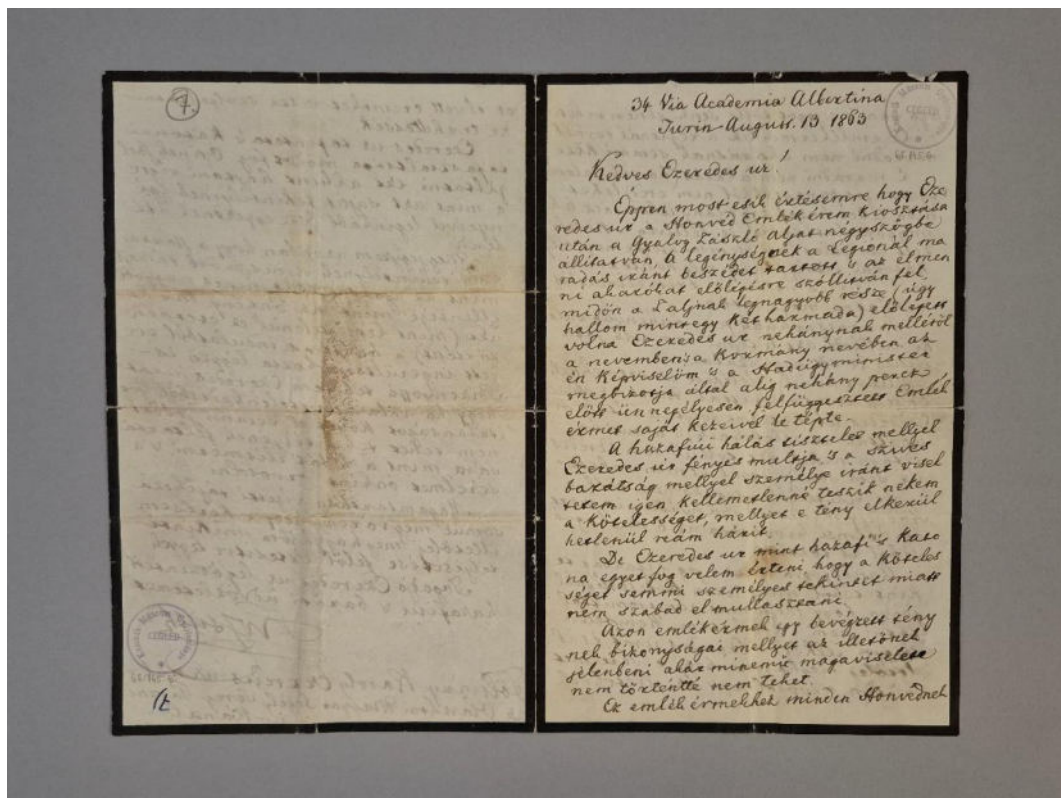
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.6
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	26,5 x 20,5 cm
ANYAGA:	papír

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki, a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta. A bal oldalon elszórtan barna foltok voltak láthatók.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

8. ADATOK:

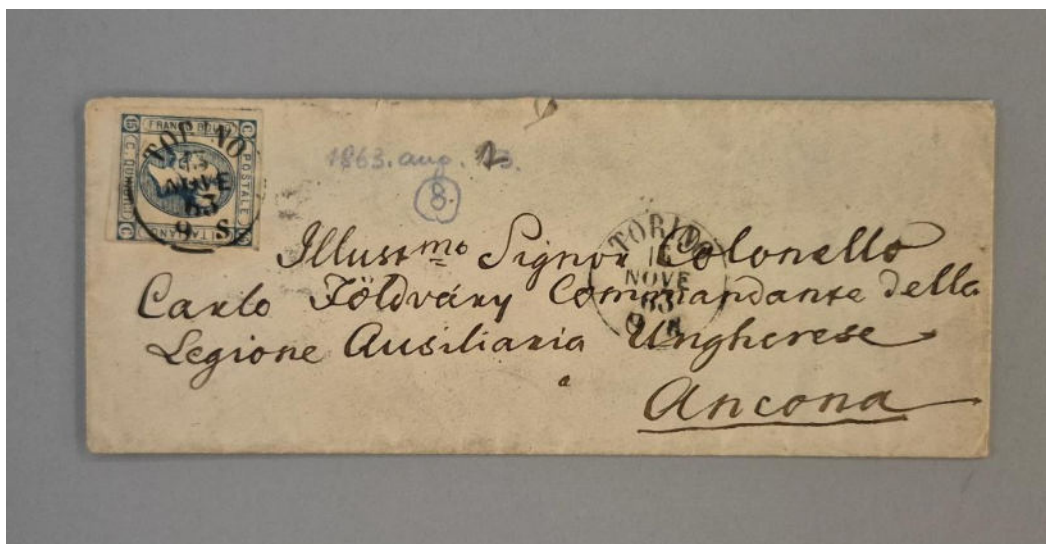
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlynak címzett boríték
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.7
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	5,5 x 14 cm
ANYAGA:	papír

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A szélek mentén kisebb szakadások és gyűrődések voltak megfigyelhetők. A tárgyfelülete foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

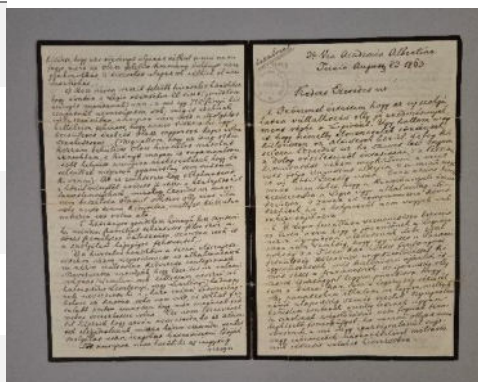
RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

9. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz és borítéka
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.8.
KORA:	1863
DARABSZÁM:	3 db
MÉRET:	26,5 x 20,5 cm; 14 x 5,8 cm
ANYAGA:	papír, pecsétviasz

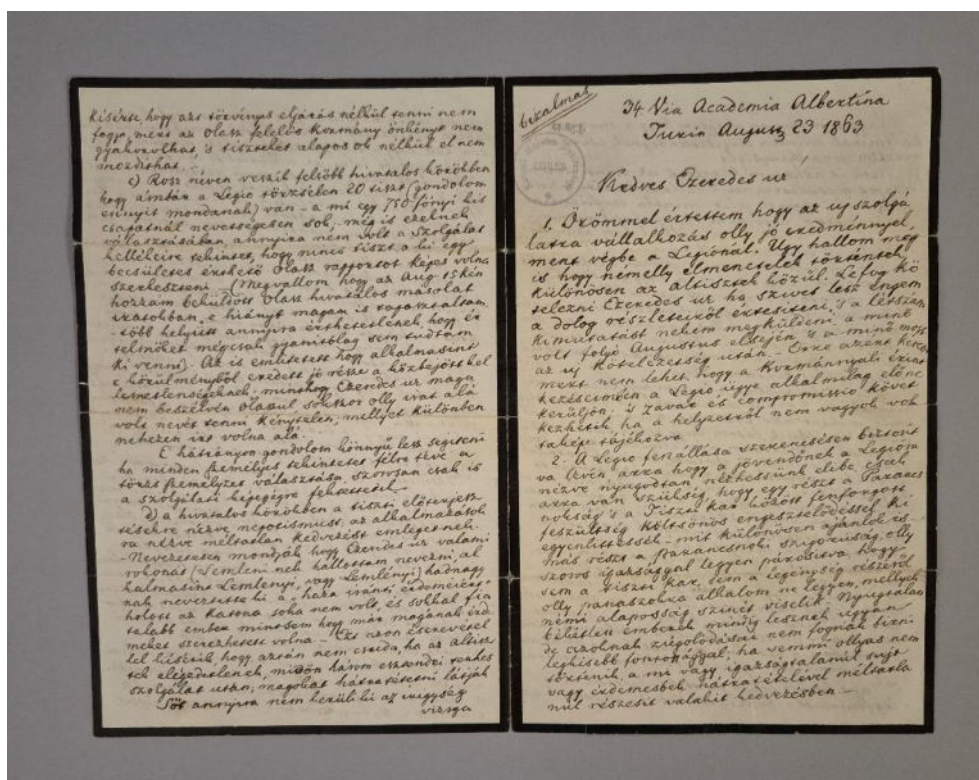

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki, a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

A boríték felülete szennyezett, gyűrött volt és a szélek mentén kisebb szakadások alakultak ki. A pecsét töredezett és hiányos volt.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

[illegible]

Megvárakozom arra, ha nem is hajlékban
a hivatalos viszonyt újra felvenni, hanem
a hirtelenséggel semmi közöm nem is
ahogy hogy közöm legyen.

Csupán buda-országban kívánom ünnepelni
 az én szereltemmel. Csak az ország nagy az
 Buda-országnak mellőzöge az egykoronatti
 várkapu-országom van az ország, 4 népfelkeltés
 az a. Csupán az országban az is, az országban
 töltöm az én király a ponton, bízom. De
 vannak a füzér füzér az országban az
 ezekben az országban az is, az országban
 nélkül nem mellőzök az én királyom
 a nagy, a nagy, a nagy, a nagy, a nagy,
 fel, hogy az országban az országban az
 nem az is, az országban az országban

A nélkül hogy több részletbe engedjék
besszámolni, nélkül hogy nagy igazságra
látnak törekvő helyekbe
Ezeres urnak igazság szereseti fogja
Zonyam P. D. 4. in the East

[illegible]

Párisi Városi bizottság előtt az ellenfelőre
 vadak által megölt húsok dacára kénytelen
 jött ki. Egyetemesen volt az ellenfelő
 megfontani. Ha Kéth. Ennyire kegyes
 az egészségre való iránt megvalósított
 senki másnál nincs plánni. Joga más
 kénytelen megvalósítani, az éhínség megvalósítása
 Dele ottomán ... ...
 ... ...

Nachem ö Seta ingem sem zallomich
isarsigot schinsem Tnehi igarsaga van

[illegible][illegible]

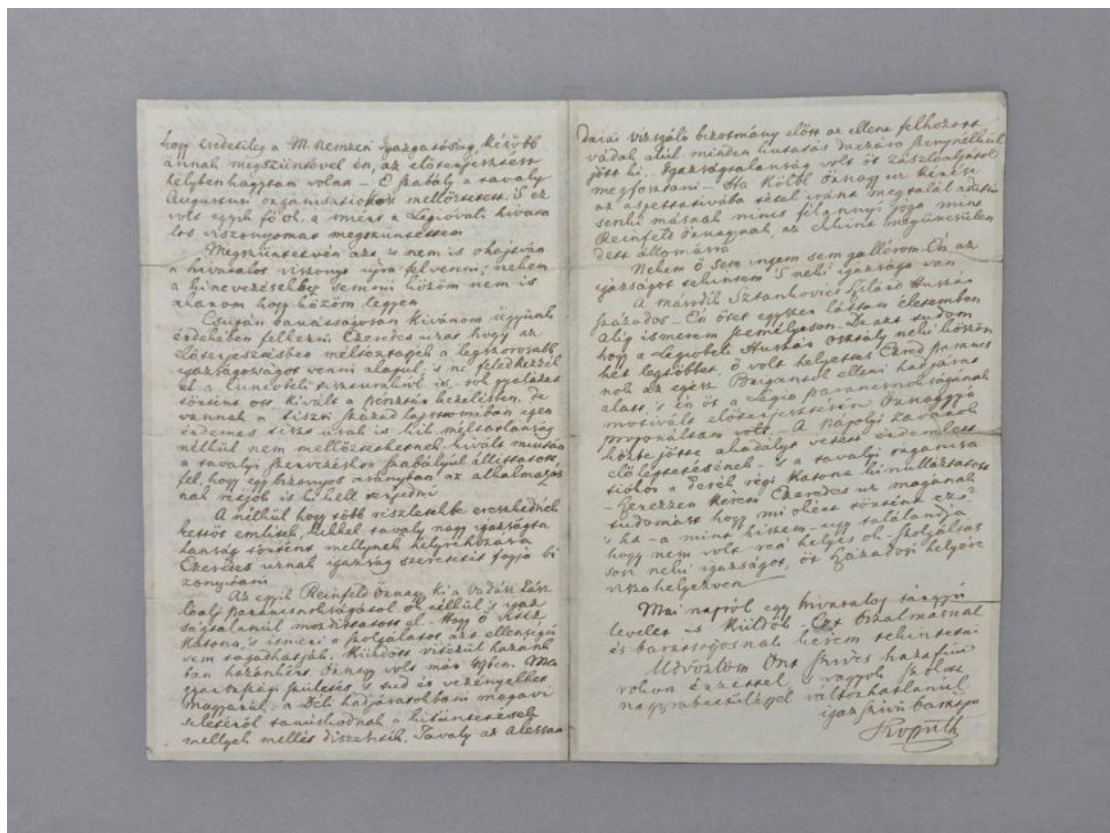
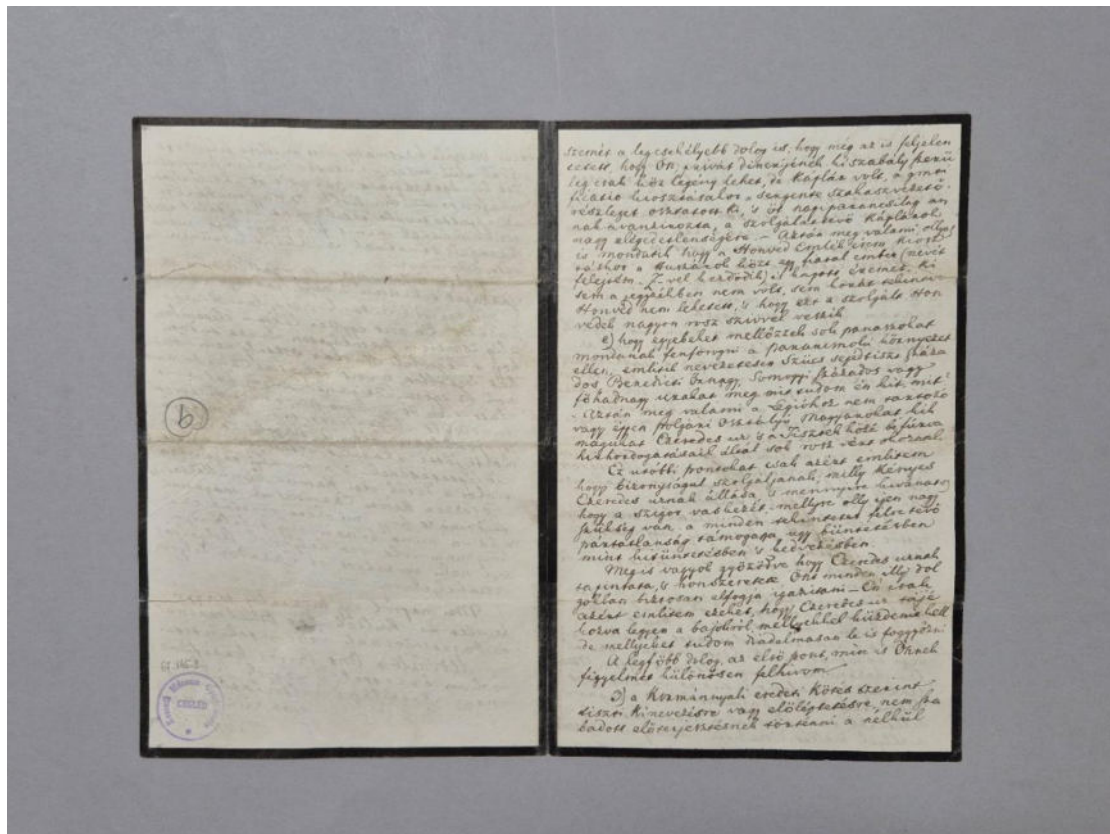
1863. aug. 23. bizal. ad

9

Monsieur le Colonel Földváry
Commandant de la Légion Au-
siliaire Hongroise
à Ancône

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

hiszen hogy az örvényes eljárás nélkül semmi se
fogja meg az ólvas felől a kezemből önként nem
gyakorolhas és szívesen utasos ok nélkül el nem
mozditha.

[illegible]

meheci vana volina ab
 1) Håttågonen gerbåben kommit led seggen
 de menden hemmelig skeddene forbi sine
 i først fremdeles valdseten de menden ab is
 a skogstall læppege fækket
 2) a hvalrode boddelen a hvalde stangst
 videren næve nepotidene a alle stangst
 ra nllve melstaa
 3) Megettesen m
 4) i alle gylt kong Berens is valm
 5) i alle gylt kong Berens is valm
 6) i alle gylt kong Berens is valm
 7) i alle gylt kong Berens is valm
 8) i alle gylt kong Berens is valm
 9) i alle gylt kong Berens is valm
 10) i alle gylt kong Berens is valm
 11) i alle gylt kong Berens is valm
 12) i alle gylt kong Berens is valm
 13) i alle gylt kong Berens is valm
 14) i alle gylt kong Berens is valm
 15) i alle gylt kong Berens is valm
 16) i alle gylt kong Berens is valm
 17) i alle gylt kong Berens is valm
 18) i alle gylt kong Berens is valm
 19) i alle gylt kong Berens is valm
 20) i alle gylt kong Berens is valm
 21) i alle gylt kong Berens is valm
 22) i alle gylt kong Berens is valm
 23) i alle gylt kong Berens is valm
 24) i alle gylt kong Berens is valm
 25) i alle gylt kong Berens is valm
 26) i alle gylt kong Berens is valm
 27) i alle gylt kong Berens is valm
 28) i alle gylt kong Berens is valm
 29) i alle gylt kong Berens is valm
 30) i alle gylt kong Berens is valm
 31) i alle gylt kong Berens is valm
 32) i alle gylt kong Berens is valm
 33) i alle gylt kong Berens is valm
 34) i alle gylt kong Berens is valm
 35) i alle gylt kong Berens is valm
 36) i alle gylt kong Berens is valm
 37) i alle gylt kong Berens is valm
 38) i alle gylt kong Berens is valm
 39) i alle gylt kong Berens is valm
 40) i alle gylt kong Berens is valm
 41) i alle gylt kong Berens is valm
 42) i alle gylt kong Berens is valm
 43) i alle gylt kong Berens is valm
 44) i alle gylt kong Berens is valm
 45) i alle gylt kong Berens is valm
 46) i alle gylt kong Berens is valm
 47) i alle gylt kong Berens is valm
 48) i alle gylt kong Berens is valm
 49) i alle gylt kong Berens is valm
 50) i alle gylt kong Berens is valm
 51) i alle gylt kong Berens is valm
 52) i alle gylt kong Berens is valm
 53) i alle gylt kong Berens is valm
 54) i alle gylt kong Berens is valm
 55) i alle gylt kong Berens is valm
 56) i alle gylt kong Berens is valm
 57) i alle gylt kong Berens is valm
 58) i alle gylt kong Berens is valm
 59) i alle gylt kong Berens is valm
 60) i alle gylt kong Berens is valm
 61) i alle gylt kong Berens is valm
 62) i alle gylt kong Berens is valm
 63) i alle gylt kong Berens is valm
 64) i alle gylt kong Berens is valm
 65) i alle gylt kong Berens is valm
 66) i alle gylt kong Berens is valm
 67) i alle gylt kong Berens is valm
 68) i alle gylt kong Berens is valm
 69) i alle gylt kong Berens is valm
 70) i alle gylt kong Berens is valm
 71) i alle gylt kong Berens is valm
 72) i alle gylt kong Berens is valm
 73) i alle gylt kong Berens is valm
 74) i alle gylt kong Berens is valm
 75) i alle gylt kong Berens is valm
 76) i alle gylt kong Berens is valm
 77) i alle gylt kong Berens is valm
 78) i alle gylt kong Berens is valm
 79) i alle gylt kong Berens is valm
 80) i alle gylt kong Berens is valm
 81) i alle gylt kong Berens is valm
 82) i alle gylt kong Berens is valm
 83) i alle gylt kong Berens is valm
 84) i alle gylt kong Berens is valm
 85) i alle gylt kong Berens is valm
 86) i alle gylt kong Berens is valm
 87) i alle gylt kong Berens is valm
 88) i alle gylt kong Berens is valm
 89) i alle gylt kong Berens is valm
 90) i alle gylt kong Berens is valm
 91) i alle gylt kong Berens is valm
 92) i alle gylt kong Berens is valm
 93) i alle gylt kong Berens is valm
 94) i alle gylt kong Berens is valm
 95) i alle gylt kong Berens is valm
 96) i alle gylt kong Berens is valm
 97) i alle gylt kong Berens is valm
 98) i alle gylt kong Berens is valm
 99) i alle gylt kong Berens is valm
 100) i alle gylt kong Berens is valm

bicalmal

34 Via Academia Albertina
Trieste August 23 1863

Nedus Excelsus n.

1. Drömmel irrtum hogy az egyetolpi
lata vállalkozás oly a csudomány,
mint egye a Laponal. Ugy hallom meg
is hogy nemely elemekkel önzéssel
különösen az általános közeli. Refog ki
szelene Szekes és ha szavet lesz ingam
a dolgot öztelével megvesztim. a keltam
hivatalos a legugetus a legugetus a legugetus
völl fog a legugetus a legugetus a legugetus
az egy nem hall. hogy a keltam a keltam
mest a keltam a keltam a keltam a keltam
közvetlen a keltam a keltam a keltam a keltam
keltam. a keltam a keltam a keltam a keltam
közvetlen a keltam a keltam a keltam a keltam
közvetlen a keltam a keltam a keltam a keltam
közvetlen a keltam a keltam a keltam a keltam

[illegible]

Közön se nagyon ohajszom hogy a moszami al
kalommal minden eljederlensignei isvaga el
vesztse nemhiányolget.

[illegible][illegible]

24. a) a felvett helyre pontos feljegyzéssel hívja
a feljegyzéssel - mindig erre illesse. En erősen hívom

[illegible][illegible]

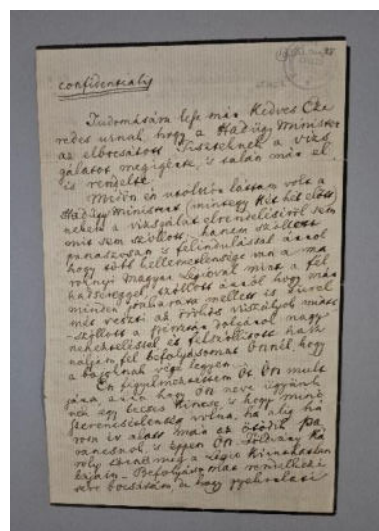
b) Maga a Kádár-minisiter ne emeltesse ki sem
hogy ott mindenki specialis védelme körébe tartozik
s. különben a végzetli kiállításra kerül. Ez
emléke a Kádár-minisiter azon meggyőződéssel

10. ADATOK:

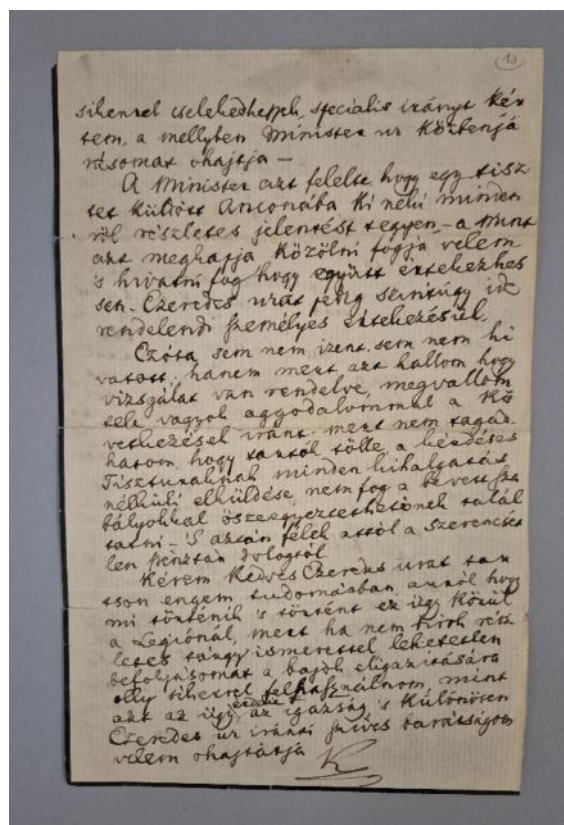
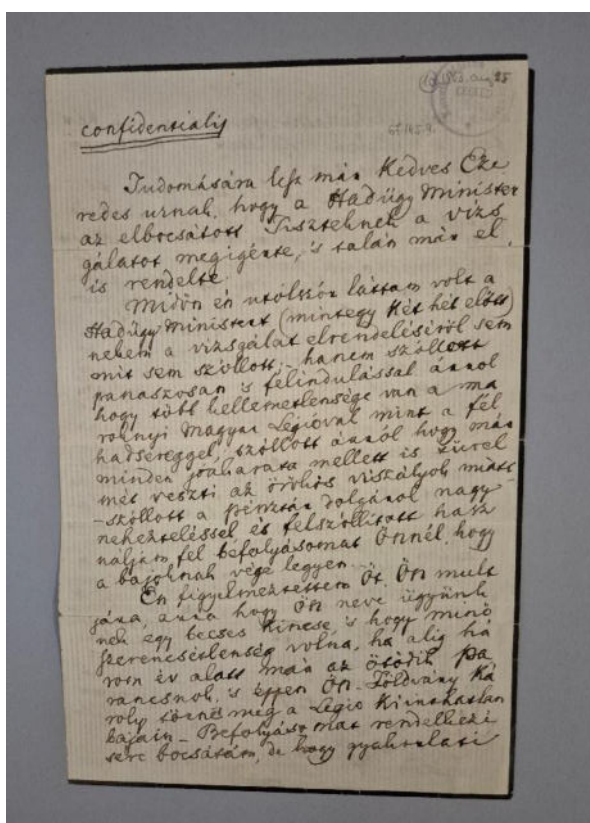
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.9.
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	21 x 13,3 cm
ANYAGA:	papír

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

confidentialis

Indomhäärä lepa mis. Kõues Eke
redes urnal, hogg a Häädig Minister
ar elbocsaator. Tisrechnel a vus
galator meigigekte, e talas mis el
is rendekte.

is rendszert.
Minden is utoljára lassan volt a
Hagyományok miniszter (miniszter) Kötésről (Kötés)
nem a végiglat elrendelésről sem
mint sem szöveg. hanem szöveg
paradoxon és felindulásról arról
hogy volt kellenek-e az a fel
támasztás nagy legelőre mint a fel
hadiszöveg. szöveg arról hogy más
minden folyamatosan mellett is körül
más vezet a felvételről viszonyok más
szöveg a felvételről nagy
nehézségekkel is felvételről nagy
nagy fel befolyásokat körül hogy
a befolyásról vagy legyen
Létezőm és. On melle

a bajánok vege legyen.
 On figyelmesebben és. On melle
 jára, arra hogy on neve szíjján
 nek egy becses kincsé s hogy minő
 felelősségeknek volna, ha alig ha
 von is alatt más az öccsöl pa
 vanonok, s éppen On. Tollár. Ka
 roly énekel meg a legis kincsében
 baján. Prefektusok más nemlétére
 sőt bocsátom, s hogy nyakulási

Sihenrel iselchedhepph specialis irányt kers-
tem, a melyben miniszter és közbiz-
nosmax ohajtja - 1226

isomonax hystrix -
 tes kultúrás Anconafaja ki nem mun-
 dal azelőtt jelenléte egyen- a más-
 és megajaja között fogja velen-
 s hivatali fog hogy egyen- esekhez
 sek. Cseréti uras pedig senkinyi it-
 rendelői helyettes eszékésh.

rendeleni phenotypes structures.
 Csaka sem nem jena, sem nem hi
 vasos, hanem merek, ake halom fog
 vizsgálat van rengeteg, megvallo
 ebből nagyon aggodalommal a his
 vezetéssel vannak, mert nem ragad
 hanem hogy varrod töltö, a heveses
 fészeralnak minien hihalgasok
 nélkül, elhúldoz, nem fog a bevezet
 folyókat és a megcseszéssel talal
 talim - 3 ácsai többet az a szerencse
 lennek az ivófogak - és a ma tan

Kérem Kiváló Bercks úrát
 4500 engem tudomásában, arról hogy
 mi történt a török és a magyar
 a Legation, mert ha nem bírnak
 a legények ismételt lekezelés
 befolyásolva a hajó elgázolására
 oly tihetel felhatalommal, mint
 azt az úr, az gázoló a katonák
 Otendek ur úr úr úr úr úr úr úr
 vélem öngázoló

11. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. levele Földváry Károlyhoz és borítéka
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.10.1-2
KORA:	1863
DARABSZÁM:	2 db
MÉRET:	26,8 x 20,7 cm; 14,1 x 7,6 cm
ANYAGA:	papír, pecsétviasz

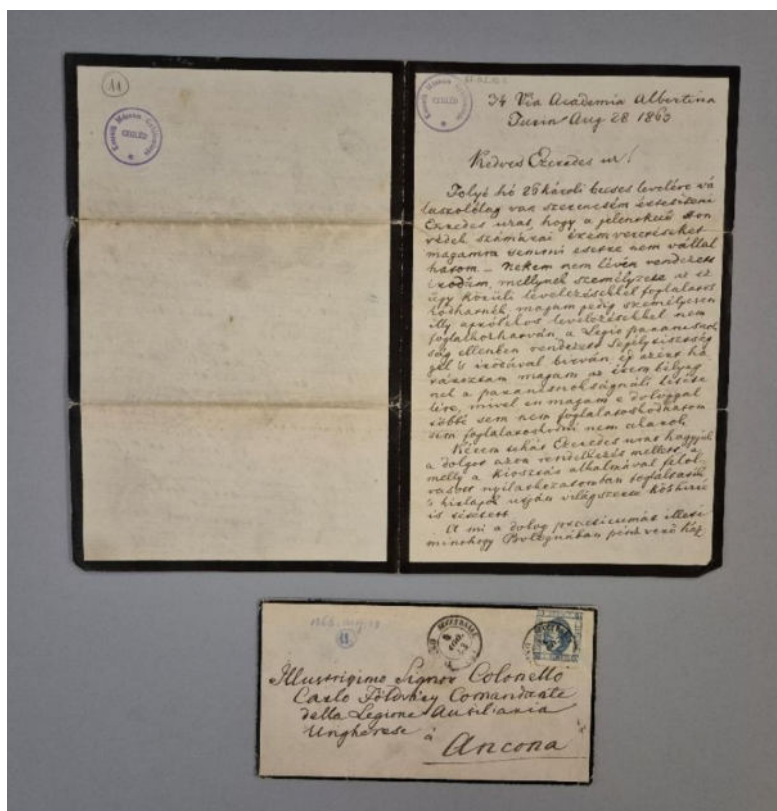

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A hajtások mentén a papír meggyengült és szakadások alakultak ki, a szakadások mentén kisebb hiányok is megjelentek. A papír felülete hullámos volt és foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

A boríték felülete szintén szennyezett, gyűrött volt és a szélek mentén kisebb szakadások és hiányok alakultak ki. A pecsét töredezett.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

80m. -
 Heide zart polyantheas alle die
 nehmen egg. az. d. f. h. d. s. g. h. o. n. t. e. d.
 g. a. l. i. m. a. y. a. n. - Na leant az. h. a. p. t. a.
 h. y. e. n. a. L. e. g. i. p. o. l. g. a. l. a. s. i. g. g. e. v. e. l.
 s. e. m. m. i. k. i. a. v. a. l. i. t. y. r. h. o. m. b. a. o. n. e. m.
 t. i. e. v. o. p. o. l. y. a. n. t. h. e. a. s. L. e. g. i. p. o. r. a. n. e. s.
 n. o. v. i. a. g. a. l. a. s. t. o. s. e. e. m. a. s.
 L. e. g. i. a. l. l. e. n. d. e. k. i. s. s. a. l. c. e. s. t. h. a. s. a. f. i. n. e.
 w. i. t. h. e. n. c. r. e. s. c. e. n. t. h. a. n. g. a.
 t. r. a. n. g. u. l. t.

12. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth L. Földváry Károlynak címezett boríték
LELTÁRSZÁM/ JELZET:	CKMD. 67.145.11
KORA:	1863
DARABSZÁM:	1 db töredék
MÉRET:	14,1 x 7,6 cm
ANYAGA:	papír

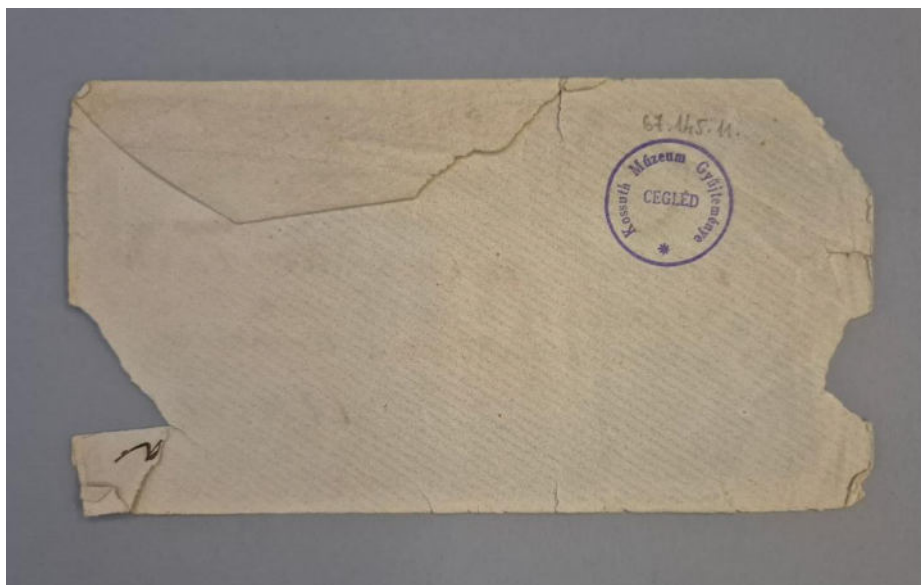

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

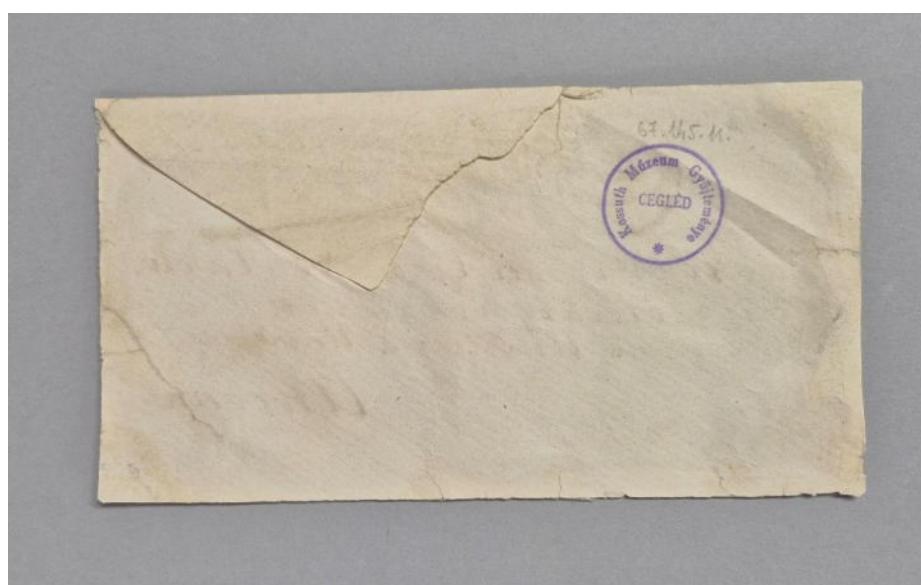
A dokumentumon lazán kötődő felületi szennyeződés volt található. A boríték hátoldala teljesen hiányzott. A szélek mentén három részen hiányok és szakadások alakultak ki. A tárgyfelülete foltokban sárgult. A tinta kezdődő tintamarás nyomait mutatta.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

13. ADATOK:

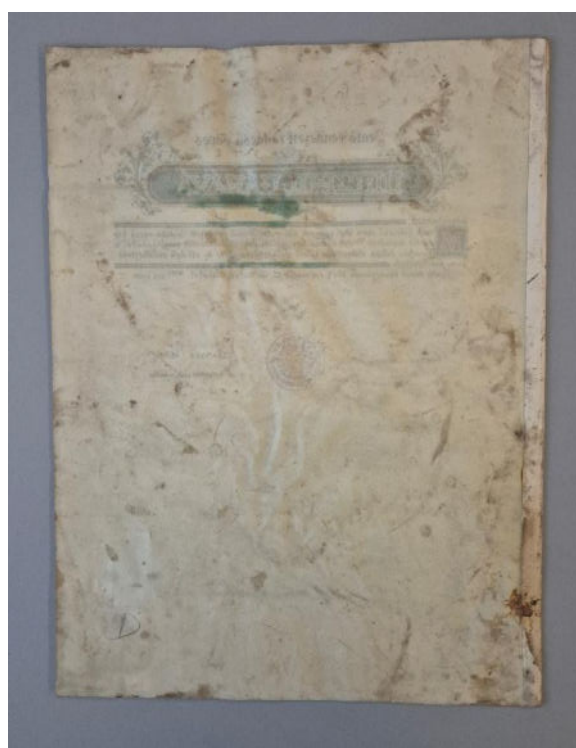
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth Ferenc Díszoklevele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 71.122.1.
KORA:	1907
DARABSZÁM:	1 db (2 oldal)
MÉRET:	58 x 39 cm
ANYAGA:	pergamen

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon felületi szennyeződés volt megfigyelhető. Feltehetőleg korábban a tárgyat nedvesség érte ezért a pergamen deformálódott (felülete hullámos), elszórtan barnás foltok és vízfoltok alakultak ki a teljes felületen. A hajtás mentén textil szalag volt látható, amelyről nem lehetett megállapítani, hogy a tárgy keletkezésével egy idős, vagy későbbi javításnak a nyoma. A hajtás mellett két kisebb hiány is található volt. A tárgyon használt színes anyagok számos helyen megfolytak és az aranyozás színe is megváltozott.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

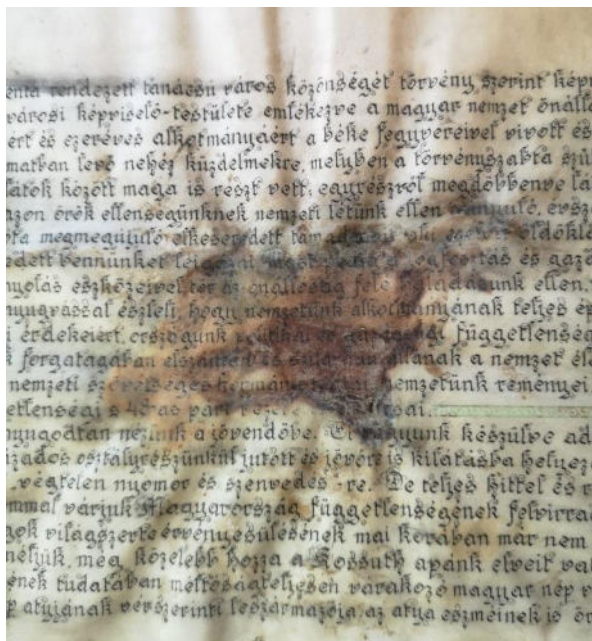

Részlet a hajtás mentén lévő vízfoltról

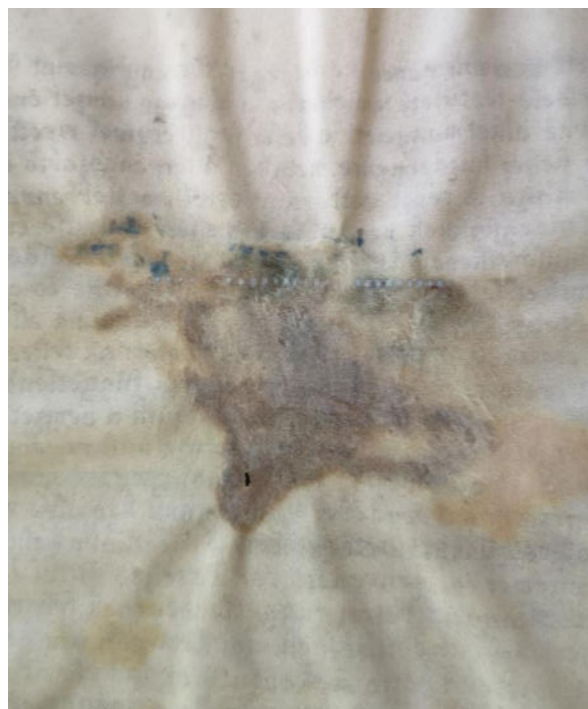

Részlet a megfolyt festékről

Részlet a nedvesség okozta károsodásról

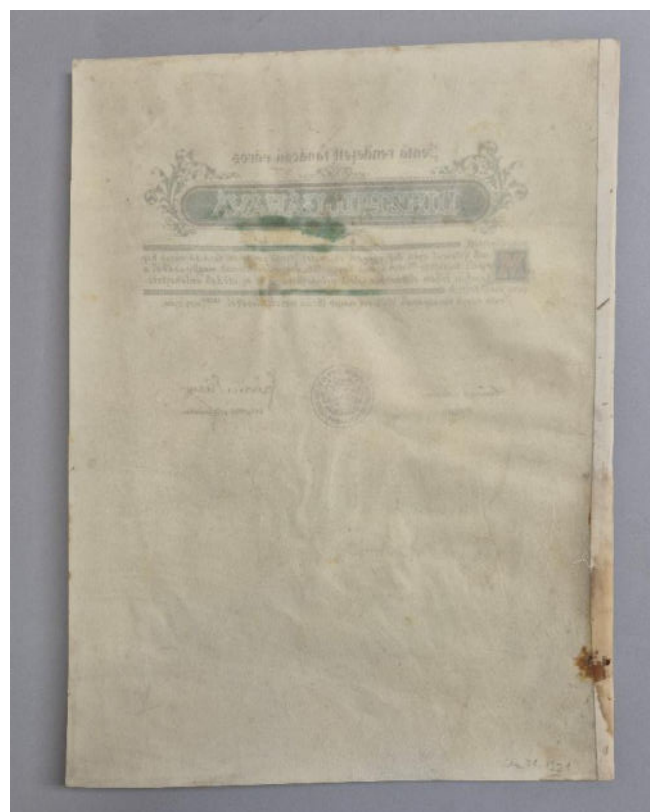

Részlet a nedvesség okozta károsodásról

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

14. ADATOK:

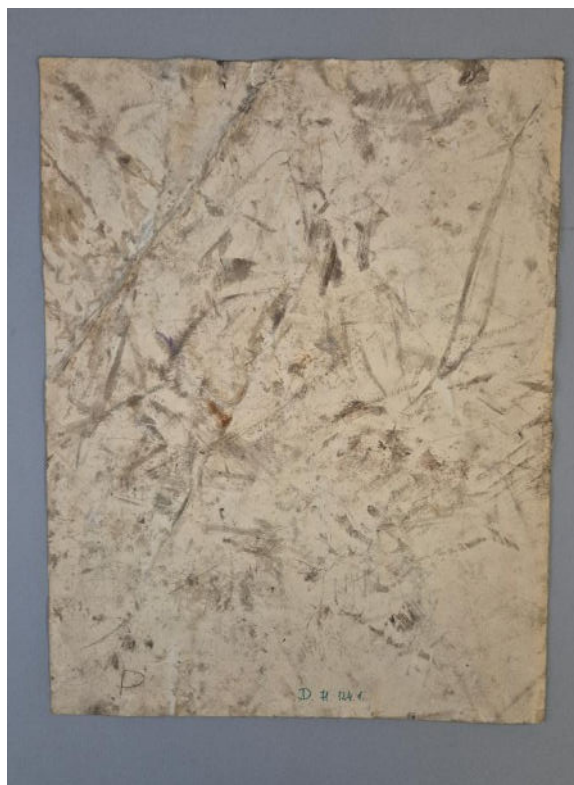
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth Ferenc Díszoklevele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 71.124.1.
KORA:	1906
DARABSZÁM:	1 db (1 oldal) töredék
MÉRET:	40,1 x 31 cm
ANYAGA:	papír

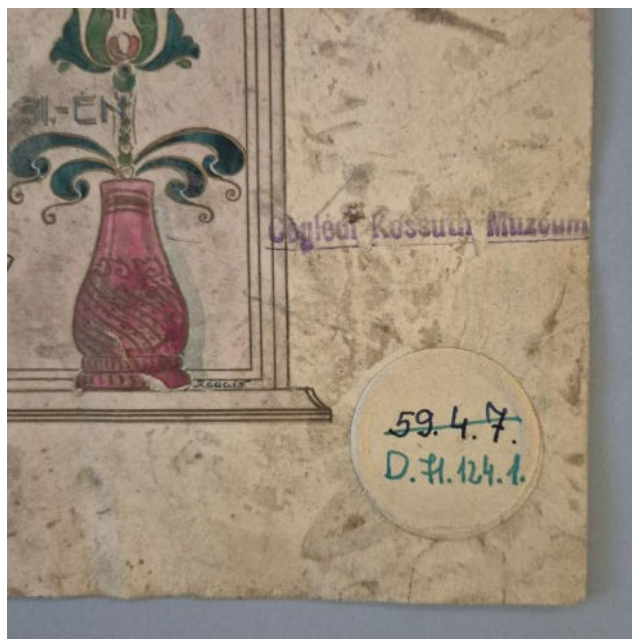
ÁLLAPOT LEÍRÁS:

Az oklevél díszborítása hiányzott. A dokumentumon felülete erősen szennyezett volt, amely egy korábbi sérüléshez köthető. A tárgy felülete hullámos volt és a bal oldalon fent és jobb oldalon lent szakadások voltak megfigyelhetők.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

Részlet a szakadásokról

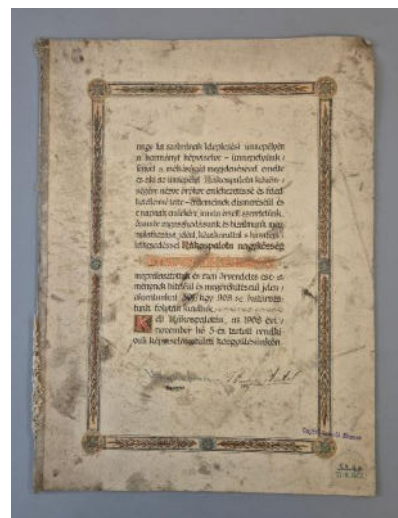
RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

15. ADATOK:

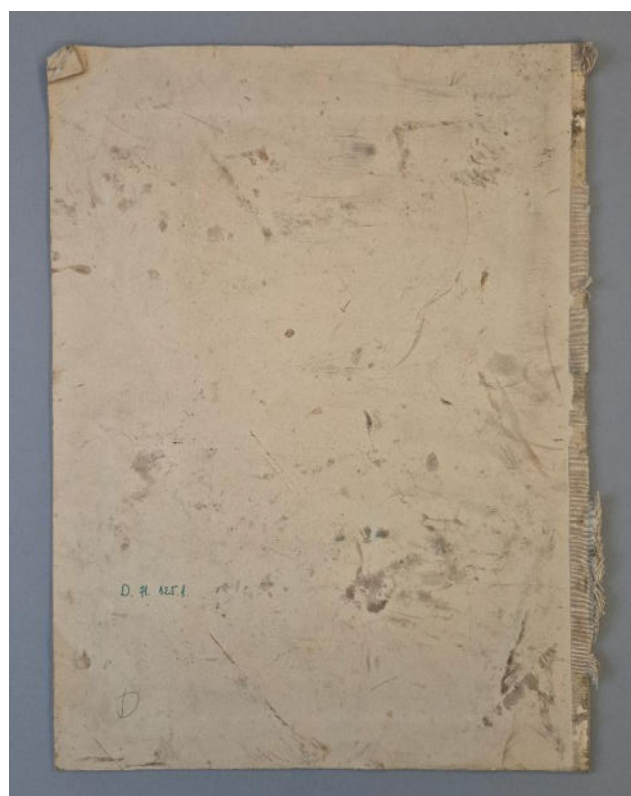
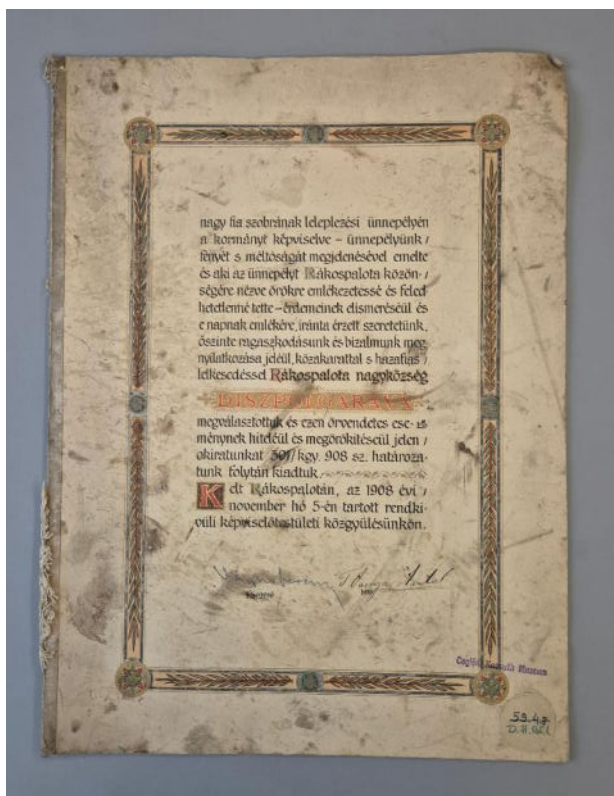
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth Ferenc Díszoklevele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 71.125.1.
KORA:	1908
DARABSZÁM:	1 db (3 oldal) töredék
MÉRET:	39,8 x29,5 cm
ANYAGA:	papír

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

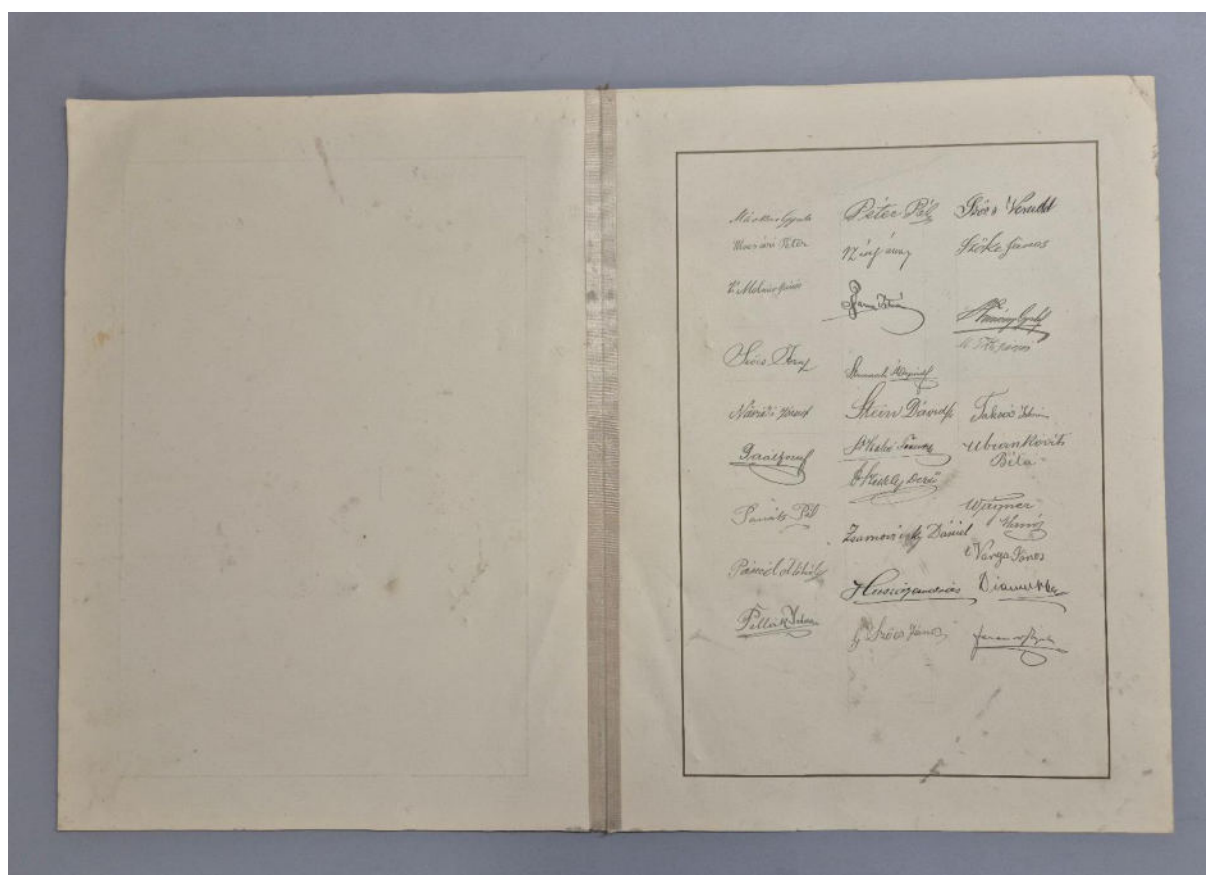
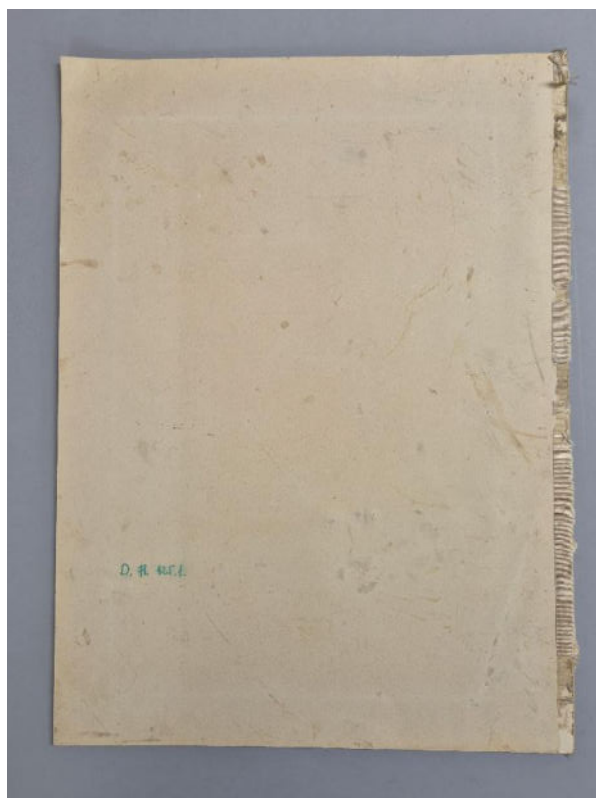
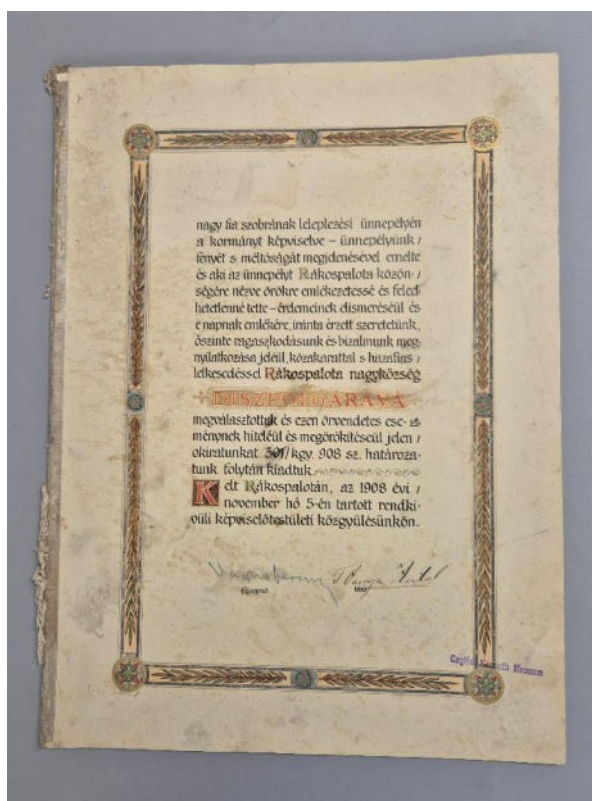
Az oklevél díszborítása hiányzott. A dokumentumon felülete erősen szennyezett volt, amely egy korábbi sérüléshez köthető. A tárgy közepénél kis méretű szakadás és benyomódás volt megfigyelhető. A jobb felső saroknál hajtások és gyűrődések voltak láthatók

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

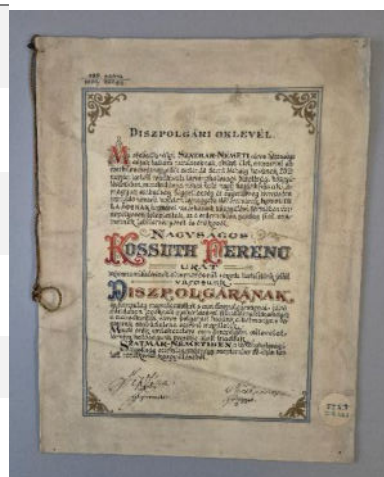

<i>Alonso Jorjio</i>	<i>Fabian Jorjio</i>	<i>Kapit Laffa</i>
<i>St. Maria</i>	<i>Guasabury</i>	
	<i>Gschaff King</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Amas Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Caracal Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Caracal Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>festigal</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Don Das Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Don Das Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>
	<i>Harasti Jorjio</i>	<i>Don Laffa</i>

16. ADATOK:

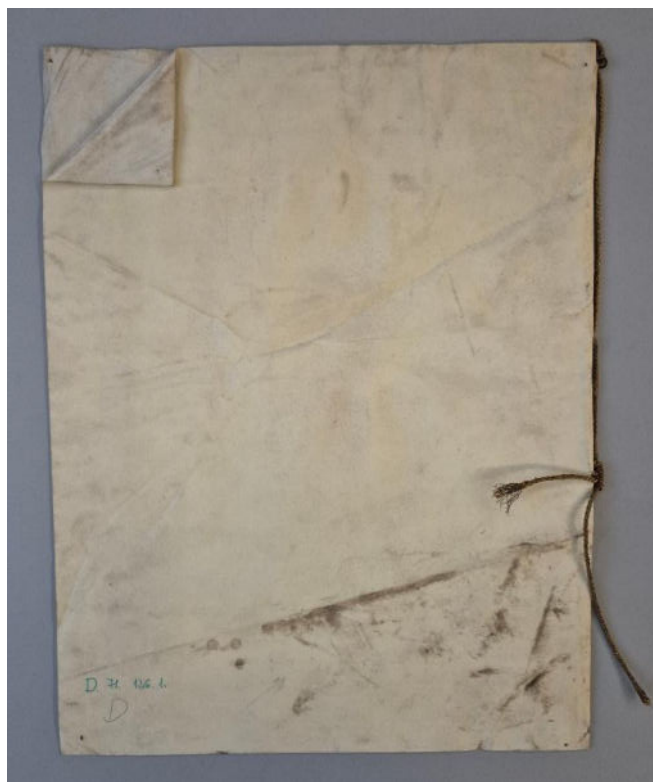
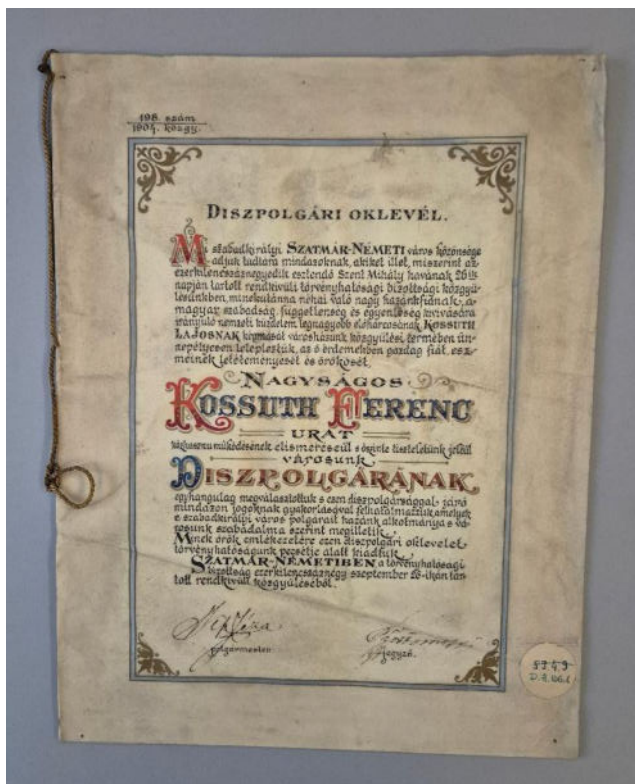
A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth Ferenc Díszoklevele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 71.126.1.
KORA:	1908
DARABSZÁM:	1 db (2 oldal)
MÉRET:	38,1 x29,4 cm
ANYAGA:	pergamen, fémszál

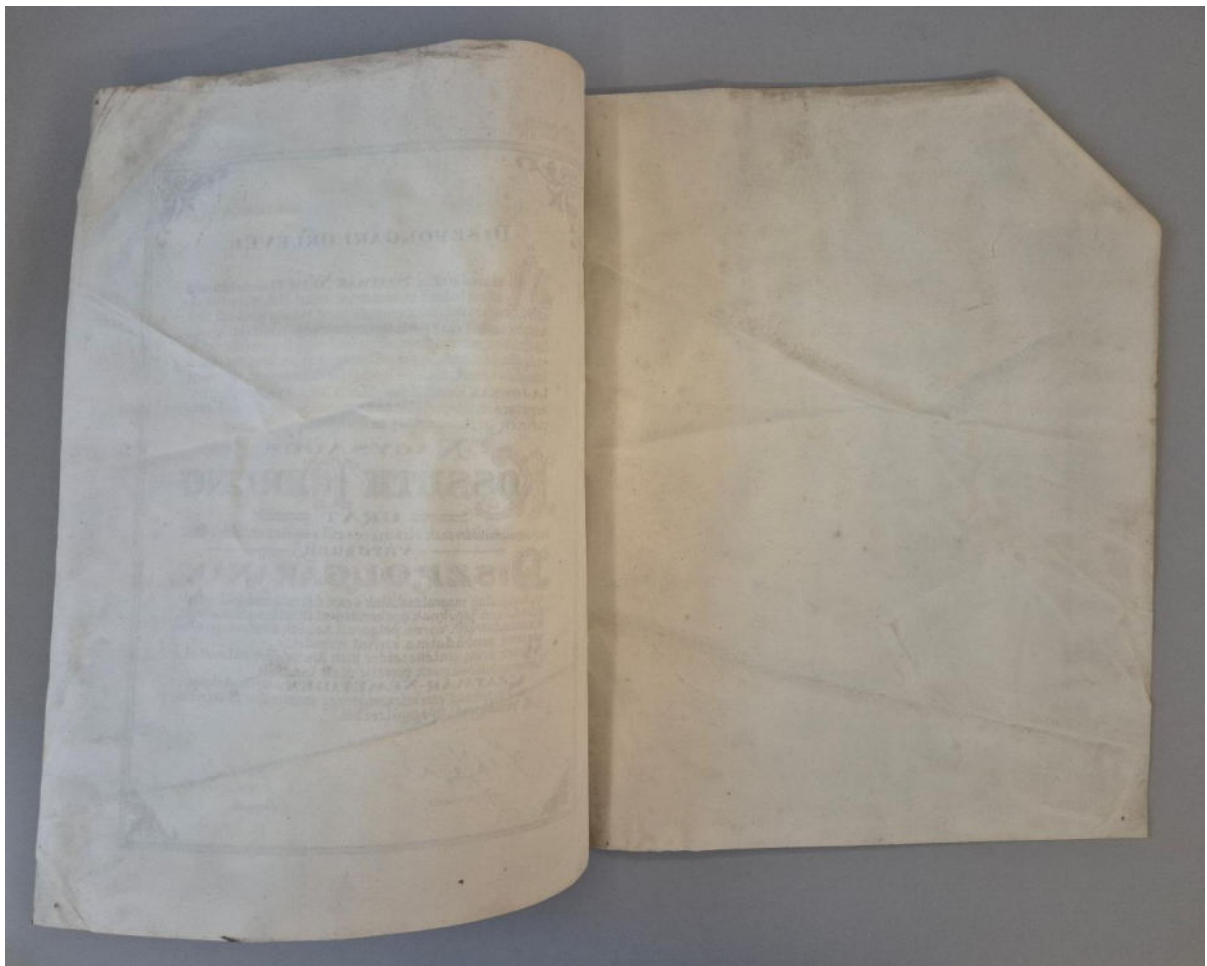
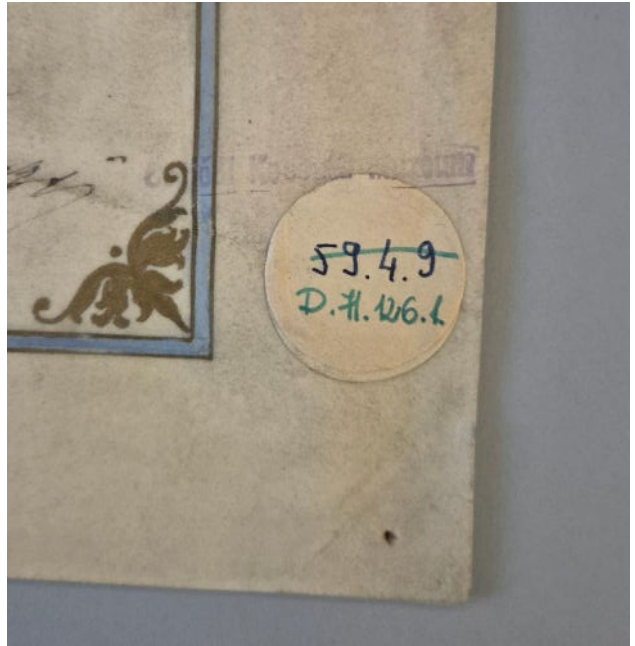
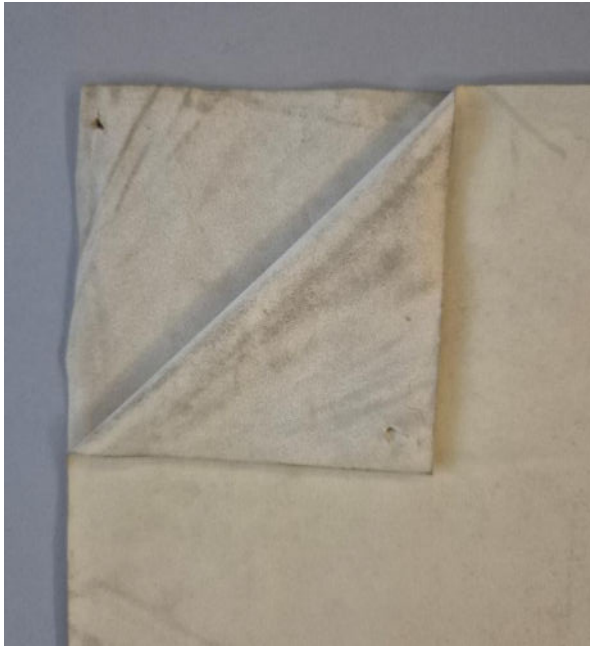

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon felülete erősen szennyezett volt, amely egy korábbi sérüléshez köthető. A pergamen erősen deformálódott, hullámosodott. Utolsó oldalán a sarka visszahajlott. Négy ponton korábban szöggel rögzítették, annak nyomai voltak láthatóak.

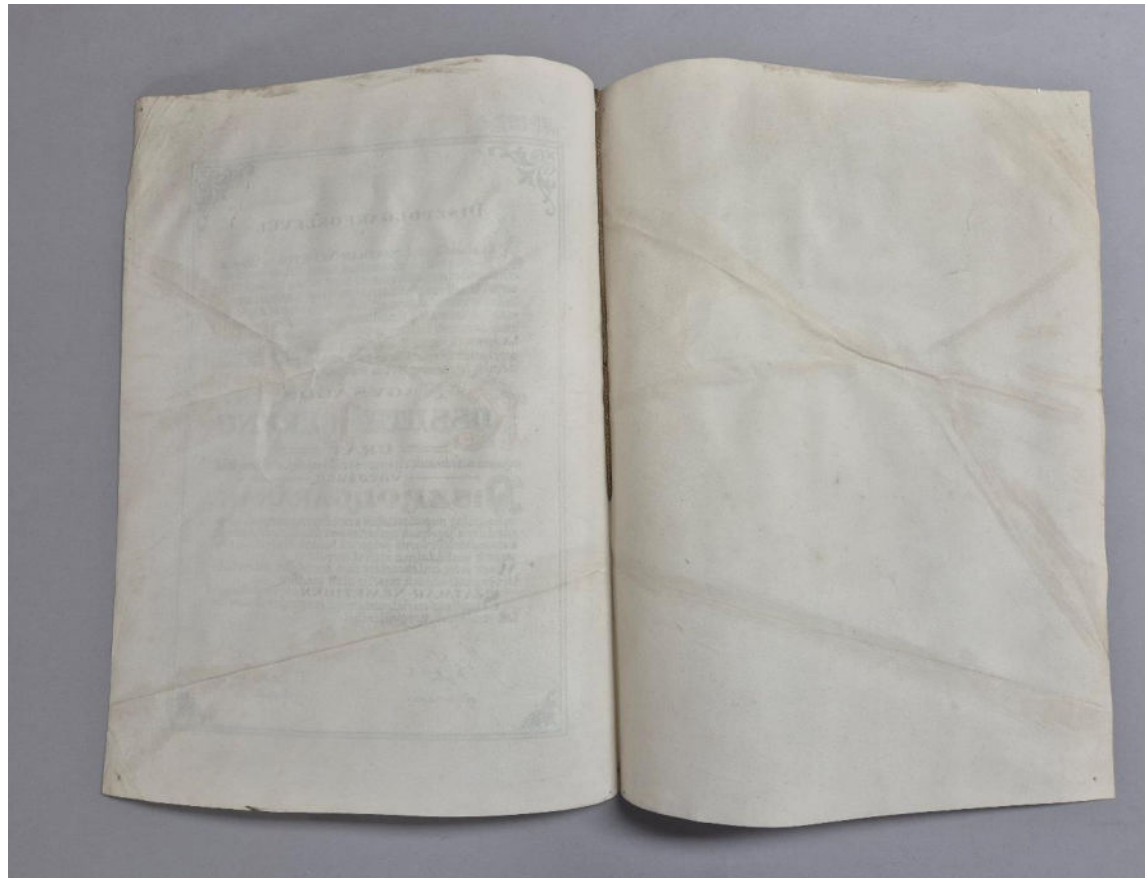
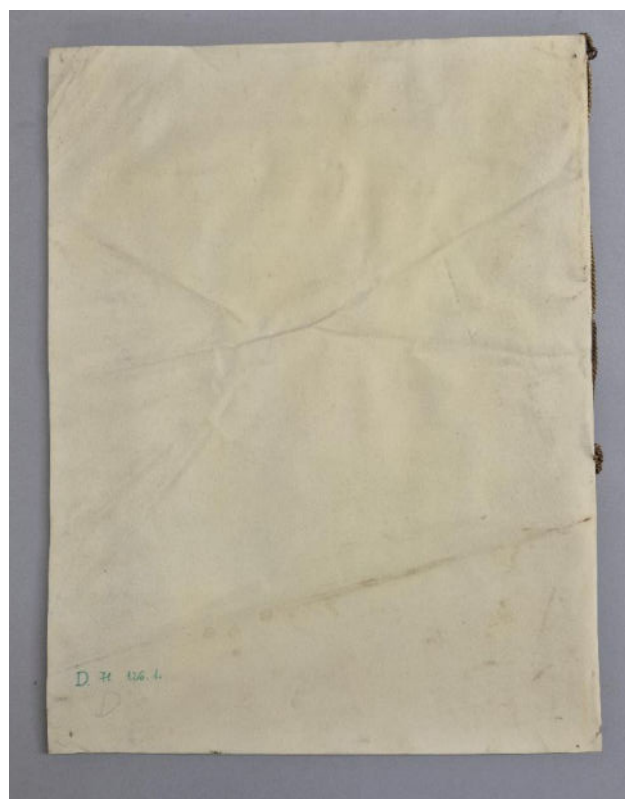
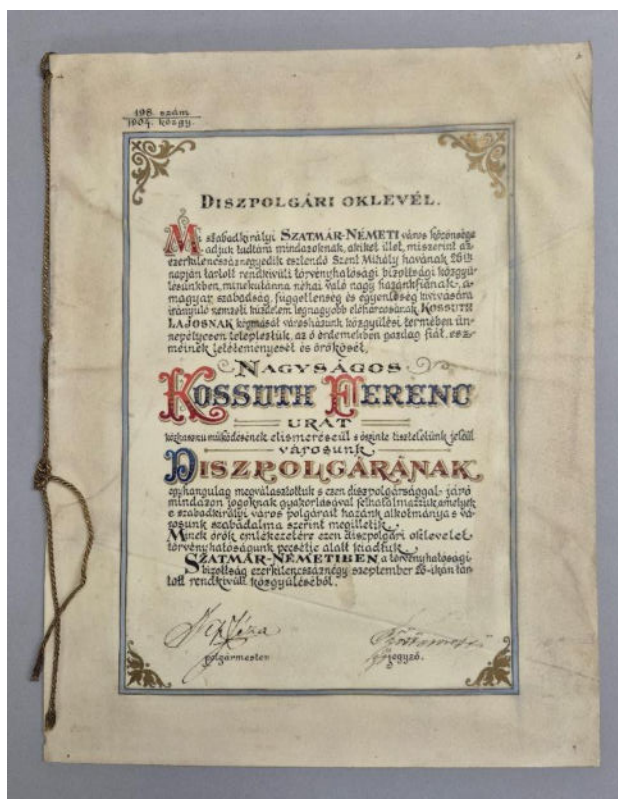
RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

17. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Kossuth Ferenc Díszoklevele
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKMD. 71.127.1.
KORA:	1905
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	64,5 x 49,1 cm
ANYAGA:	pergamen

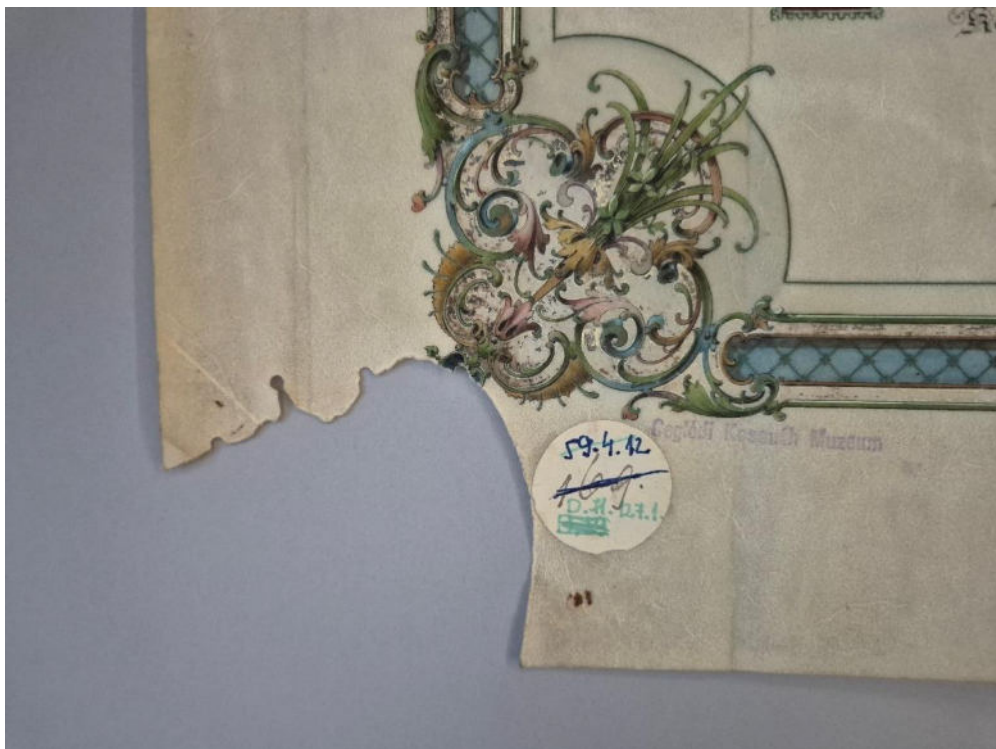
ÁLLAPOT LEÍRÁS:

A dokumentumon felülete erősen szennyezett volt, amely egy korábbi sérüléshez köthető. A pergamen erősen deformálódott, hullámosodott volt. A tárgyat félbe hajtották, a hajtás mentén a pergamen megtört, nem lehetett kihajtani. Korábban hat ponton szöggel rögzítették, annak nyomai voltak láthatóak. Bal alsó sarkában hiány keletkezett.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

Részlet a bal alsó részen lévő hiányról

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

18. ADATOK:

A TÁRGY MEGNEVEZÉSE:	Werbőczy István hármaskönyve. Ford. és jegyz. ellátta Kolozsváry Sándor és Óvári Kelemen. Nagyszombat
LELTÁRISZÁM/ JELZET:	CKM Kvt 4329
KORA:	1696
DARABSZÁM:	1 db
MÉRET:	31,8 x 20 x 13,5 cm
ANYAGA:	papír, bőr, fa, textil

ÁLLAPOT LEÍRÁS:

Korábbi rovarfertőzés nyomai voltak láthatók a könyvborításon és egyes oldalakon a gerinc mentén. A tárgy felülete szennyezett volt, a bőrborítás kopott volt és több helyen deformálódott. A szélek mentén számos hiány alakult ki. Könyveszatok és bőrpántjaik hiányoztak. Nedvesség érte a tárgyat, melynek következtében penészfertőzés alakult ki és több oldalon vízfoltok voltak láthatók. Az előzők erősen sérült, szakadások, gyűrődések, hiányok voltak tapasztalhatók. A címoldalon a papír megsárgult, feltehetőleg a korábbi kiállítási installáció miatt.

RESTAURÁLÁS ELŐTTI ÁLLAPOT:

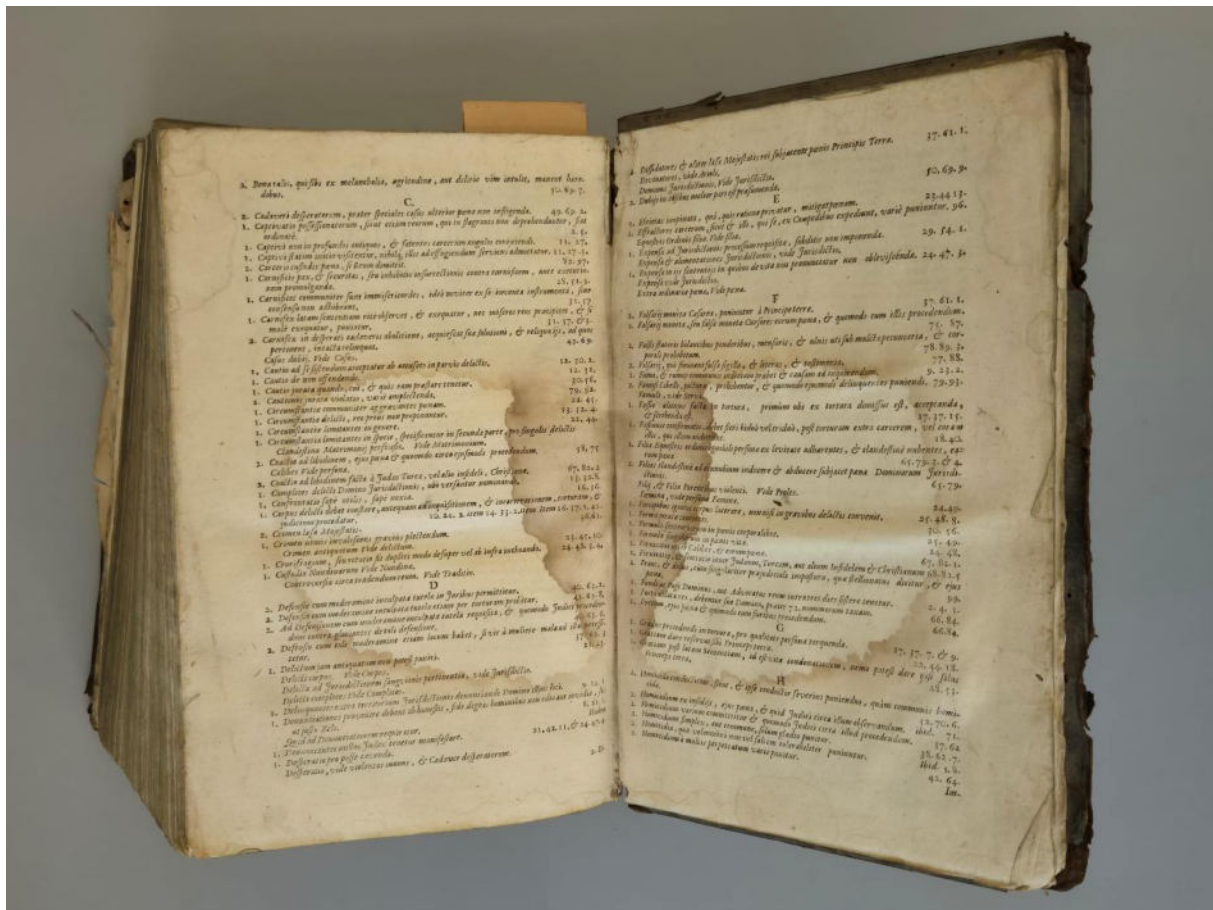

Részlet az erősen sérült előzőkoldalról

Részlet a hiányos fatábláról

Részlet a vízfolttal érintett oldalakról

Részlet fotók a sérült gerincborításról

RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOT:

JAVASLAT A TÁRGYAK TOVÁBBI KEZELÉSÉRE

A műtárgyak tárolásakor és kiállításakor a legfontosabb szempont az állandó értékek biztosítása és a hirtelen ingadozás elkerülése. A szerves tárgyak esetében magas a biológiai kártevő fertőzés kialakulása, ezért javasolt a rendszeres monitoringozás. Ezért is nagyfokú figyelmet igényel a tárgyak és környezetük tisztántartása.

Bőr alapú tárgyak:

Javasolt hőmérséklet: 18 - 20 °C

Javasolt relatív légnedvesség: 45-50 %.

Kiállításakor ügyelni kell a megvilágítás mértékére, ami ne haladja meg az évi 15 klux-év.

Pergamen alapú tárgyak:

Javasolt hőmérséklet: 20-25 °C

A pergamen alapú műtárgyak igen érzékenyek a nedvességre. A megengedett érték 45-50 % közötti relatív páratartalom, így elkerülhetjük, hogy a pergamen merevvé váljon. Az éves ajánlott megvilágítás ne haladja meg a 15 klux/év-et. Ezeket az értékeket nem csak a raktározás, hanem a kiállítás során is biztosítani kell a pergamen érzékenysége miatt.

Papír alapú tárgyak:

Javasolt hőmérséklet: 15-20 °C

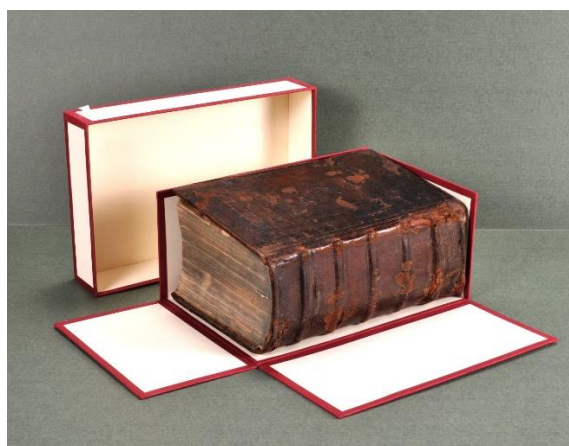
Javasolt relatív légnedvesség: 45-50 %.

35% alatti és 65% feletti relatív légnedvességnél deformitással kell számolni, ezért nagyon fontos, hogy szállításkor odafigyeljünk a helyes értékekre. Lehetőség szerint olyan tárolási módot kell kialakítani, ahol a tárgyakat nem éri fény, mert az elektromágneses sugárzás erősen károsíthatja a cellulóz rostokat. Kiállítási környezetnél 50-70 lux megvilágítási érték javasolt.

A pályázat megvalósításával párhuzamosan, az önerőből – Cegléd Város Önkormányzata által biztosított 116 776 Ft felhasználásával – savmentes papírok kerültek beszerzésre. Ezek között szerepeltek archiválásra alkalmas tekerces papírok (91,4 cm × 50 m, 80 g/m²), valamint 99884-A0 méretű lapok. A beszerzett anyagokból pallium készült az NKA Múzeumok Kollégiuma által biztosított pályázati keretből restaurált és konzervált dokumentumok számára (pályázati azonosító: 505111/04773, adatlap azonosító: A 2034/N3998, támogatási összeg: 500 000 Ft), valamint a pályázati kereten kívül eső, a múzeum történeti dokumentációs gyűjteményében található egyéb iratok – oklevelek, szerződések, tulajdoni lapok, fotók, nyomatok, térképek – egy részére is.

A korábban vegyes, gyakran nyomtatott és használt papírokból készült borítékokat a Kossuth Múzeum restaurátora és gyűjteménykezelője savmentes papírból, ragasztás nélkül, hajtással váltotta ki. A restaurált dokumentumokon túl eddig összesen 120 további irat került átsomagolásra.

A pályázati támogatásból restaurált műtárgyak – Kossuth Lajos Földváry Károlynak írt levelei, Kossuth Ferenc díszpolgári oklevelei, valamint Werbőczy István *Hármaskönyve* (1696) – a Kossuth Múzeum gyűjteményeinek kiemelt darabjai, amelyek a 2027-re tervezett új állandó kiállításban kapnak majd helyet, a restaurátori szakvélemény és kiállítási javaslat alapján. A tárlat Cegléd várostörténetét, valamint Kossuth Lajos életét, politikai munkásságát és kultuszát mutatja be.

A restaurált és a savmentes papírból készült műtárgytároló dobozban elhelyezett Werbőczy István hármaskönyve.

Ford. és jegyz. ellátta
Kolozsváry Sándor és Óvári
Kelemen. Nagyszombat, 1696.

CKM Kvt 4329

A régi, ragasztott és nem savmentes lapokból készített borítékok és az átsomagolt dokumentumok.